

“Jag vill bara bli mött med respekt”

En narrativ studie om skolgångsbiträdens syn på sitt arbete

Fanny Haldin

Pro gradu avhandling i specialpedagogik

Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier

Åbo Akademi

Vasa, 2020

Abstrakt

Författare	Årtal
Fanny Haldin	2020
Arbetets titel	
"Jag vill bara bli mött med respekt" En narrativ studie om skolgångsbiträdens syn på sitt arbete	
Opublicerad avhandling i specialpedagogik för pedagogie magistertexamen.	Sidantal 45(56)
Vasa: Åbo Akademi. Fakulteten för pedagogik och välfärd.	
Referat	
<p>Skolgångsbiträden är en del av vardagen i majoriteten av skolor i Finland. Sedan 1970-talet har antalet yrkesverksamma skolgångsbiträden ökat markant i Finland. Deras huvudsakliga uppgifter är att bland annat assistera läraren i det pedagogiska arbetet, stödja elever under inkluderingar samt handleda elever både i pedagogiska och sociala situationer. Det finns forskning som visar på att de elever som arbetar med skolgångsbiträden både kan gynnas av det men deras akademiska prestation kan också skadas av samarbetet. Problematiken i arbetet som skolgångsbiträde ligger i arbetets låga status, som påverkas av den låga lönen och brist på utbildning bland de som jobbar som skolgångsbiträden. Detta leder till att skolgångsbiträden ofta känner sig som en kollega av lägre rang.</p> <p>Syftet med avhandlingen är att undersöka skolgångsbiträdens syn på sitt eget arbete. Studien bidrar till en ökad förståelse av skolgångsbiträdens egna upplevelser och erfarenheter. Utgående från syftet ställs följande forskningsfråga: hur ser skolgångsbiträden på sitt arbete?</p> <p>Avhandlingen har en narrativ forskningsansats och datainsamlingen har gjorts genom halvstrukturerade intervjuer som baserat sig på en modifierad version av "korten på bordet" metoden. För undersökningen har fem informanter blivit intervjuade, varav samtliga är yrkesverksamma skolgångsbiträden som alla arbetar i Egentliga Finland. Det insamlade materialet transkriberades för att sedan analyseras med hjälp av en narrativ analys med delperspektiv med fokus på innehåll. Detta resulterade i en tudelad resultatredovisning, där narrativen först lyfts fram för att sedan analyseras med hjälp av kategorisering.</p> <p>På basen av narrativen kunde berättelserna analyseras. Analysen av narrativen är uppdelad i tre kapitel, <i>en lågavlönad del av teamet, skolgångsbiträdet finns till för eleverna</i> samt <i>hur skolgångsbiträden hittar sin arbetsmotivation</i>. Skolgångsbiträdena lyfter fram vikten av att bli sedda och hörda på sin arbetsplats, för att orka arbeta. Ett gott samarbete med kollegorna och en känsla av att vara del i ett team lyfts även fram av informanterna. Den viktigaste delen av skolgångsbiträdenas vardag i arbetet är eleverna. Att se dem utvecklas, lära sig nya saker och bli mer självständiga är en viktig del av skolgångsbiträdenas arbete. Samtliga skolgångsbiträden lyfter fram arbetets låga status samt en önskan om att den skulle höjas, exempelvis med hjälp av ett utbildningskrav. Också den dåliga lönen lyfts fram som en negativ aspekt.</p>	
Sökord	
Skolgångsbiträde, koulunkäynninohjaaja, special needs teaching assistant, specialpedagogik, inläring	

Innehåll

1 Inledning	1
1.1 Bakgrund och val av ämne	1
1.2 Syfte och forskningsfråga.....	3
1.3 Avhandlingens disposition	3
2 Skolgångsbiträden i skolan	5
2.1 Skolgångsbiträdens yrkesroll.....	5
2.2 Skolgångsbiträdens roll i klassrummet.....	8
2.3 Samarbetet med lärarna	10
2.4 Möjlighet till utbildning	11
3. Metod	12
3.1 Syfte och forskningsfråga.....	12
3.2 Narrativ forskningsansats	12
3.3 Datainsamlingsmetod	14
3.3.1 Skapandet av korten	17
3.4 Val av informanter.....	20
3.5 Bearbetning av analys och data	22
3.6 Reliabilitet, validitet och etik	24
4 Resultatredovisning.....	27
4.1 Petras berättelse	27
4.2 Annikas berättelse	29
4.3 Majas berättelse	32
5 Analys av berättelserna	34
5.1 Kategorisering	34
5.2 En lågavlönad del av teamet.....	34
5.3 Skolgångsbiträdet finns till för eleverna.....	36
5.4 Hur skolgångsbiträden hittar sin arbetsmotivation.....	37
6 Diskussion.....	39
6.1 Metoddiskussion.....	39
6.2 Resultatdiskussion	41
6.3 Slutsatser	43
6.4 Förslag på fortsatt forskning.....	44

Fanny Haldin

Litteraturförteckning	46
-----------------------------	----

Bilagor

Bilaga 1: Intervjufrågor

Bilaga 2: Introduktionskort

1 Inledning

Denna avhandling belyser skolgångsbiträdens syn på sin arbetsroll. Inledningsvis redovisas bakgrunden till val av ämne, syftet med studien samt avhandlingens disposition.

1.1 Bakgrund och val av ämne

Yrket har flera namn, det kan benämnas som skolgångshandledare, assistent, skolgångsbiträde eller bara handledare. Utbildningsstyrelsen (2020) använder benämningen skolgångsbiträde, vilken jag kommer använda i denna avhandling. Det finns ingen universell arbetsbeskrivning för skolgångsbiträde, där rollen finns har den ofta olika benämningar (Martin & Alborz, 2014). Ett skolgångsbiträde kan jobba med en enskild elev, eller finnas till för en hel klassammansättning. Wheeler, Maeng, Chiu och Bell (2016) grupperar skolgångsbiträdens arbetsuppgifter i fyra huvudsakliga kategorier; uppgiftsbaserade ansvarsområden, innehållsbaserade ansvarsområden, emotionella ansvarsområden och rollen som instruktör.

Valet att vidare undersöka detta ämne grundar sig i mitt eget arbete. Under mina studier har jag vikarierat som specialklasslärare i en klass med verksamma skolgångsbiträden. Intresset för ämnet växte fram under tiden jag arbetade där, eftersom jag insåg hur mångfacetterad skolgångsbiträdens yrkesroll är, samtidigt som deras yrkesroll sällan verkade vara särskilt uppskattad då man ser till exempelvis deras lön. Därav kändes det meningsfullt att intervjua skolgångsbiträden och låta dem berätta sitt eget narrativ angående deras yrkesroll och därefter analysera deras upplevelser, eftersom jag som lärare är intresserad av deras perspektiv för att bättre samarbeta i klassrummet och på ett effektivare sätt hjälpa de elever som finns i klassrummet.

Forskning har ett större fokus på lärare och lärarens synvinkel, också när det kommer till skolgångsbiträdens arbetsuppgifter, arbetsmotivation och deras påverkan på elever. Brown och Stanton – Chapman (2014) påpekar att det är viktigt att forska om skolgångsbiträden för att kunna utveckla yrket. Därför har jag valt att forska om

skolgångsbiträdens syn på deras arbete, för att lyfta fram deras synvinkel utan inflytande från andra yrkeskategorier. Att skolgångsbiträden får lyfta fram deras narrativ gällande deras arbete är värdefullt även för fortsatt forskning.

Tidigare forskning kartlägger vad skolgångsbiträdets roll är i klassrummet. Att lätta på arbetsbördan för läraren och göra klassrummet till ett utrymme där alla får arbetsro (Sharples, Webster & Blatchford, 2016), arbeta med elever med behov av stöd som blir inkluderade i vanlig undervisning (Sharma & Salend, 2016), hjälpa till att utveckla elevers sociala kompetens (Lane, Carter & Sisco, 2012; Carter, O'Rourke, Sisco & Pelsue, 2009) samt förbereda material för lektioner (Liston, Nevin & Malian, 2009).

Jobbet som skolgångsbiträde är ofta otacksamt i form av en medioker lön. Enligt Svenska Yle (2020) är medianinkomsten för kvinnliga skolgångsbiträden i den kommunala sektorn 2 197 euro per månad, medan medianinkomsten för män i den kommunala sektorn 2 123 euro per månad. Skolgångsbiträdens fackförbund JHL (2020) rapporterar å andra sidan att den uppgiftsbaserade lönen för skolgångsbiträden 1 911 euro per månad. Enligt Svenska Yle (2014) är det skolgångsbiträden som står först i kö när nedskärningar blir aktuella, eftersom det inom utbildningssidan är personal och löner som utgör 65% av alla kostnader.

För att kunna sätta denna lön i perspektiv mot andra löner har Svenska Yle (2020) listat de lägsta inkomsterna. De 10 lägst betalda yrkena för kvinnor har en lön mellan 1 747 - 1 999 euro per månad. För män ligger de 10 lägsta lönerna på mellan 1 695 - 1 997 euro per månad. I USA visar forskning att det är en vanlig del av skolgångsbiträdens arbetsbild att ha otillfredsställande arbetsförhållanden i kombination med låga löner (Brown & Stanton – Chapman, 2014).

Antalet skolgångsbiträden har ökat markant i Finland, från 1995 till 2003 ökade antalet skolgångsbiträden i finska skolor från 2000 till 7000, i takt med att antalet speciallärare också ökade (Giangreco, Doyle & Suter, 2014). Detta tyder på att flera skolor har sett nyttan med skolgångsbiträden (Němec, Šimáčková - Laurenčíková, Hájková & Strnadová, 2015) och därmed har antalet yrkesverksamma skolgångsbiträden ökat.

Svenska Yle (2014) har även gjort programmet Närbild med temat skolgångsbiträden. Där poängteras det hur väsentliga de är i en skola och hur stor betydelse de har för lärare i klassrummet. Elever som befinner sig på någon av de tre stödnivåerna (allmänt stöd, intensifierat stöd och särskilt stöd) kan även ha rätt till att få stöd av ett skolgångsbiträde, detta ska nämnas i samband med att en plan för elevens lärande skrivs (Utbildningsstyrelsen, 2014). Ifall det inte finns tillräckligt med resurser och personal vid en skola är det heller inte möjligt att inkludera elever med behov av stöd. Svenska Yle (2014) framhäver att det är eleverna som lider, ifall det inte finns skolgångsbiträden som kan stödja dem i deras skolgång. Skolgångsbiträden har en nyckelroll i den pedagogiska utvecklingen hos elever med behov av stöd (Radford, Bosanquet, Webster, Blatchford & Rubie-Davies, 2014).

1.2 Syfte och forskningsfråga

Syftet med avhandlingen är att undersöka skolgångsbiträdens syn på sitt eget arbete. Studien bidrar till en ökad förståelse av skolgångsbiträdens egna upplevelser och erfarenheter. Utgående från syftet ställs följande forskningsfråga: hur ser skolgångsbiträden på sitt arbete?

1.3 Avhandlingens disposition

Avhandlingen består av sex kapitel. Avhandlingens inledning består av en presentation av avhandlingens syfte, val av temaområde samt avhandlingens disposition. Det efterföljande kapitlet är avhandlingens teoridel, som är uppdelat i x antal kapitel med tillhörande underrubriker. Där lyfts skolgångsbiträdenas yrkesroll fram baserat på tidigare forskning samt deras roll i en skolmiljö redovisas för.

I avhandlingens fjärde kapitel redovisas forskningsansatsen, datainsamlingsmetoden, val av respondenter, databearbetningen och avhandlingens reliabilitet, trovärdighet och etiska aspekter för. Det efterföljande kapitlet redogör för forskningens resultat. Resultatet redovisas först i form av tre berättelser, som sedan analyseras enligt avhandlingens metod.

Fanny Haldin

I avhandlingens sista kapitel diskuteras forskningens resultat, med avstamp i avhandlingens teoretiska bakgrund som lyfts fram i det andra kapitlet. Avslutningsvis ges förslag på forskning kring samma temaområde.

2 Skolgångsbiträden i skolan

I detta kapitel redogörs för skolgångsbiträdens mångfacetterade yrkesroll.

Inledningsvis beskrivs deras yrkesroll som helhet, därefter beskrivs skolgångsbiträdens inverkan på elevers inläring i klassrummet. Avslutningsvis redogörs samarbetet med lärarna för.

2.1 Skolgångsbiträdens yrkesroll

Jag har i denna avhandling valt att använda mig av benämningen skolgångsbiträde, fast det finns flera andra termer som också används. I flera sammanhang används också skolgångshandledare, assistent eller lärarens assistent (Giangreco, Doyle & Suter, 2014; Webster & De Boer, 2019; Martin & Alborz, 2014). Enligt Utbildningsstyrelsen (2014) är skolgångsbiträdens syfte att stödja eleven att jobba självständigt och ta mera ansvar för sitt eget lärande och för sin skolgång. Ett skolgångsbiträde ska också handleda eleven i dagliga situationer samt hjälpa eleven att klara av uppgifter relaterat till elevens lärande och skolgång.

Fastän namnet antyder att skolgångsbiträdet ska assistera läraren i lärandet, är det inte alltid en självklar del i skolgångsbiträdets roll (Giangreco, Doyle & Suter, 2014). Tidigare, då skolgångsbiträden inte var en självklarhet i skolorna, hade deras yrkesroll mindre inslag av pedagogik än idag. De har vaktat korridorer, stått vid busshållplatsen och tagit emot elever och förberett material (Giangreco, Doyle & Suter, 2014). Nuförtiden är skolgångsbiträden anställda med syftet att hjälpa elever med behov av stöd för att bli inkluderade i vanlig undervisning (Sharma & Salend, 2016). Skolgångsbiträden är också viktiga för att ge tid för lärarna att samarbeta med kollegor och fler möjligheter att interagera med elever (Giangreco, 2013).

Skolgångsbiträden har mycket ansvar, ofta utan utbildning som stöder deras pedagogiska kompetens (Martin & Alborz, 2014). Antalet människor som har rollen skolgångsbiträde har ökat markant under de senaste 10 åren och deras yrkesroll ses som väsentlig för att elever ska kunna bli inkluderade (Webster & De Boer, 2019).

Skolgångsbiträdens motivation är dock stundvis bristfällig på grund av att de känner sig underskattade (Brown & Stanton-Chapman, 2014), känner att de får för lite lön (Patterson, 2006), känner att de har en för stor arbetsbörda (Devechi et al., 2012) samt att de känner att de blir för lite övervakade av lärarna i sina arbetsuppgifter (Giangreco, Suter, & Hurley, 2013).

Skolgångsbiträden finns både i specialskolor och i vanliga skolor, där deras roll bland annat är att komplettera lärarens pedagogiska roll. Skolgångsbiträden arbetar oftast en och en med elever utan direkt övervakning av läraren. (Martin & Alborz, 2014). Enligt Suter och Hurley (2013) spenderar skolgångsbiträden ca. 75% av sin tid genom att instruera elever och ge eleverna stöd i deras beteende. Förutom att hjälpa elever individuellt är skolgångsbiträden även närvarande i klassrummet och därmed tillgänglig för alla elever (Patterson, 2006). Lärare upplever ofta svårigheter med att finna balans i vilka elever som är i behov av olika stödfunktioner. De elever som har behov av stöd och som behöver mera stöd får också ofta mera stöd, men läraren ska ändå sträva till att uppnå en jämn kunskapsnivå i klassen (Cameron, 2013).

Eftersom skolgångsbiträden har en mångfacetterad yrkesroll finns det behov av lämplig utbildning. Till deras yrkesroll hör bland annat att hjälpa elever med färdigheter för att stå upp för sig själv (Lane, Carter & Sisco, 2012), bedöma elevers prestationer (Devecchi, Dettori, Doveston, Sedgwick & Jament, 2012), fostra elevers beteende gentemot sina klasskamrater (Carter, O'Rourke, Sisco & Pelsue, 2009) samt att förbereda och anpassa material till eleverna (Liston, Nevin & Malian, 2009). På grund av denna breda yrkesroll, är det viktigt att skolgångsbiträden har en lämplig utbildning för att stödja eleverna (Brown & Stanton – Chapman, 2014). Skolgångsbiträden är överlag missnöjda över möjligheten till fortbildning som stödjer deras yrkesroll (Webster, m.fl., 2010)

Enligt Utbildningsstyrelsen (2014) är skolgångsbiträdes uppgift att stödja eleven att klara av skolgången självständigt, samtidigt som eleven ska kunna ta egna initiativ samt utveckla en positiv självkänsla. Skolgångsbiträdet kan ge stöd åt en enskild elev eller till hela undervisningsgruppen. Vidare ska skolgångsbiträden stödja den enskilda eleven för att klara av att ta ansvar för sitt lärande och sin skolgång.

Trots att syftet med skolgångsbiträden är att de bland annat ska hjälpa elever med behov av stöd att inkluderas i vanlig undervisning, är fallet inte alltid så. Vid inkludering av elever med behov av stöd visar studier ändå att elever har svårt att komma med i klassgemenskapen (Cameron, 2014). Detta beror på att skolgångsbiträden ofta undervisar elever enskilt eller i liten grupp, vilket leder till att de sällan får ta del av instruktioner i den gemensamma klassen och att de får mindre tid överlag i klassen de är inkluderade i (Webster & Blatchford, 2013; Webster & Blatchford, 2015).

Forskning kring hur stor del av tiden skolgångsbiträden arbetar med elever utan behov av stöd är tvetydig (Sharma & Salend, 2016). Skolgångsbiträden har själva hävdade att de arbetar med alla elever (Howard & Ford, 2007; Liston, Nevin & Malian, 2009). Vidare har skolgångsbiträden rapporterat att de proaktivt arbetar för större acceptans av och stöd för elever med behov av stöd hos deras klasskamrater (Dolva, Gustavsson, Borell & Hemmingsson, 2011). Skolgångsbiträden har en viktig roll för elever med behov av stöds utveckling av sociala och akademiska färdigheter, eftersom skolgångsbiträden ofta spenderar mera tid med dessa elever än vad läraren gör (Brown & Stanton – Chapman, 2014).

Skolgångsbiträdets tre huvudsakliga uppgifter i skolor i Finland är enligt Takala (2007) för det första att jobba individuellt med en elev genom att diskutera, assistera, stödja eleven i dess beteende samt i att röra sig från ett ställe till ett annat, för det andra att instruera och lära ut saker självständigt åt enskilda elever eller en liten grupp elever och för det tredje sekundära uppgifter som att assistera läraren, prata med andra vuxna i skolan, förbereda material samt att vänta.

Skolgångsbiträdenas varierande roll kan till viss del förklaras med oklara instruktioner av läraren, ett bristande samarbete med läraren och huruvida skolgångsbiträden är övervakade av läraren eller inte (Egilson & Traustadottir, 2009). Även skolgångsbiträdenas arbetsmotivation har stor inverkan på hur skolgångsbiträdet beter sig i klassrummet, i kombination med skolmiljön och lärarens uppfattning av situationen (Brown & Stanton-Chapman, 2014). Ifall läraren och skolgångsbiträdet har olika syn på skolgångsbiträdets roll i klassrummet påverkar det också rollen skolgångsbiträdet tar på sig (Keating & O'Connor, 2012). Enligt Butt & Lowe (2012)

anser skolgångsbiträden själva att deras roll är att främst hjälpa elever med behov av stöd i deras studier, medan lärare anser att skolgångsbiträdens roll är att stödja dem med att instruera eleverna och hjälpa till med att hantera elevernas uppförande. Andra faktorer som påverkar skolgångsbiträdets yrkesroll är elevernas ålder (Takala, 2007), elevernas stödbehov och funktionsvariation (Carter et al. 2009) samt skillnader i ålder och filosofisk synpunkt angående arbetets struktur med läraren (Appl, 2006).

För att uppnå en högre status för skolgångsbiträden menar Brown och Stanton – Chapman (2014) att forskning kring skolgångsbiträdens yrkesroll, ansvar, fortbildningsbehov och arbetsmotivation kan vara väsentligt för att jobbet ska vara mera eftertraktat och ha kvalificerade arbetssökanden som på ett ändamålsenligt sätt kan hjälpa elever. En studie av Burgess och Mayes (2009) visar att skolgångsbiträden värderar utbildning högt samt att de uppskattar möjligheten att få utveckla sin kunskap och motivet för deras yrkesroll. Vidare framhäver Martin och Alborz (2014) betydelsen av att skolgångsbiträden känner att de får stöd av lärare och ledningen för att fortbilda sig, detta leder även till att skolgångsbiträdena känner sig motiverade att kontinuerligt utveckla sin kunskap.

2.2 Skolgångsbiträdens roll i klassrummet

Rollen som skolgångsbiträde är omdebatterad, eftersom forskning har visat att skolgångsbiträden kan ha en negativ påverkan på elever, särskilt elever med behov av stöd (Webster, Blatchford, Bassett, Brown, Martin & Russell, 2010). Lärare finner också problematik i faktumet att elever som verkar vara i behov av stöd, oftare får mera stöd än andra elever, bland annat av skolgångsbiträden. Balansgången med att stödja alla rättvist upplevs som svår, eftersom skolgångsbiträden ofta ger väldigt personligt stöd åt enskilda elever, och hela klassen gynnas sällan av det. (Cameron, 2013). Skolgångshandledare har ofta bristande utbildning för att arbeta med elever med behov av stöd, i relation med arbetets omfattning (Martin & Alborz, 2014).

Radford, Blatchford och Webster (2011) samt Rubie-Davies, Blatchford, Webster, Koutsoubou och Bassett (2010) har vid analys av inspelat material från ett klassrum upptäckt tydliga skillnader i kvalitet av instruktioner givna av läraren respektive

skolgångsbiträde. Skolgångsbiträdens instruktioner är mera uppgiftsorienterade och kräver mera stöd av skolgångsbiträdet. Lärarens instruktioner beskrivs som effektivare, de uppmuntrar till deltagande hos eleverna och gav eleverna mera rum att tänka självständigt. Det har även uppdragats att skolgångsbiträden slutför elevernas uppgifter själva eller givit onödig assistans i verbala och skriftliga övningar (Angelides, Constantinou & Leigh, 2009). Tompkins, Ratcliff, Jones, Vaden, Hunt och Sheehan (2012) har rapporterat att skolgångsbiträden har misslyckats med att genomföra trovärdiga lektioner och angett felaktiga och missledande exempel åt eleverna. I en studie har elever med behov av stöd visat sig påverkats negativt av att få stöd av ett skolgångsbiträde och de elever som har fått mest stöd av ett skolgångsbiträde har gjort mindre akademiska framsteg jämfört med de elever som har jobbat lite eller inte alls med skolgångshandledare (Webster m.fl., 2010). En brittisk studie har även visat att det sättet skolgångsbiträden oftast jobbar på och blir anställda för, inte leder till större akademiska framgångar hos eleverna (Sharples, Webster & Blatchford, 2016)

Det finns forskning som tyder på att skolgångsbiträden har en positiv inverkan på elevernas inläring. Strukturerad handledning åt små grupper eller enskilda elever av skolgångsbiträden visar på en svag positiv effekt (Webster & De Boer, 2019). En studie har visat att skolgångsbiträdets närvaro i klassrummet har en positiv inverkan på inläring hos elever, stressnivåer samt arbetsmängd (Haycock & Smith, 2011; Webster, et al. 2010). Vidare visar Webster et al. (2010) studie att skolgångsbiträden lyckas med att fostra eleverna att socialisera sig med sina klasskamrater. Eleverna hade också en högre aktivitetsnivå under lektionstid och gjorde mindre irrelevanta saker under lektionstid. För att uppnå en positiv inverkan påpekar dock Radford, m.fl. (2014) vikten av att eleverna inte ska blir för beroende av skolgångsbiträdena, utan skolgångsbiträdet bör stödja eleverna i deras utveckling för att bli mera självständiga.

Studier har visat att elever i förskola och grundskola som fått stöd i läsning av skolgångsbiträden har uppvisat ett positivt resultat, men då bör skolgångsbiträden ha fått träning och instruktioner i hur de ska stödja eleverna (Bingham, Hall-Kenyon & Culatta, 2010; Moore & Hammond, 2011; Vadasy, Sanders, & Tudor, 2007). En studie som genomförts i USA visar på en tydlig positiv inverkan på elever som jobbat med skolgångsbiträden och deras framsteg i läsning (Hemelt & Ladd, 2017). Också

grundskoleelever som fått stöd i sociala beteendemönster av skolgångsbiträden har visat framsteg (Lane et al., 2007). Överlag har elever som arbetat mycket med skolgångsbiträden en jämnare kunskapsnivå och är aktivare i klassrummet (Webster, m.fl., 2010). Skolgångsbiträden minskar därtill på antalet förseningar och antalet frånvarotimmar hos eleverna (Hemelt & Ladd, 2017).

2.3 Samarbetet med lärarna

Skolgångsbiträden har själva listat specifik tid för planering med läraren, effektiv kommunikation och samarbete, feedback på deras arbete samt målinriktad professionell skolning för dem och läraren de arbetar för som viktiga faktorer för deras effektivitet i arbetet (Brown & Stanton-Chapman 2014; Cockroft & Atkinson, 2015; Docherty, 2014). Devecchi och Rouse (2010) har även listat observationer de gjort hos effektiva arbetslag med lärare och skolgångsbiträden; de stödjer varandra genom att dela med sig av information om elever, lektioner och undervisningspraxis, de har tydliga men flexibla roller samtidigt som de respekterar varandra och agerar professionellt samt är lättillgängliga.

Överlag hjälper skolgångsbiträden till med att lätta på arbetsbördan och minska stress för lärare, minska på avbrott i klassrummet vilket gör att läraren har mera tid för att undervisa (Sharples, Webster & Blatchford, 2016). Skolgångsbiträden är betydelsefulla medlemmar i arbetslaget i en skolmiljö och de arbetsuppgifter de har är betydelsefulla (Burgess & Mayes, 2009).

Skolgångsbiträden har dock en tendens att göra sina arbetsuppgifter för att först och främst behaga läraren eftersom de ofta känner sig underlägsna och för att ett visst maktspel finns mellan läraren och skolgångsbiträdet (Brown & Stanton – Chapman, 2014). Andra uppgifter som behövs göras i klassrummet görs sedan i andra hand. Vidare beskriver Brown och Stanton – Chapman (2014) att läraren tar på sig en auktoritär roll i klassrummet medans skolgångsbiträdet tar på sig en mera passiv roll som arbetstagare. Skolgångsbiträden kan uppleva denna dynamik som känslig och speciellt nya skolgångsbiträden upplever att de aktivt måste upprätthålla de olika rollerna i klassrummet för att inte gå över några gränser.

Skolgångsbiträden har många upplevda synpunkter på dynamiken i klassrummet. Brown och Stanton – Chapman (2014) redovisar för dessa; skolgångsbiträden upplever att de stundvis inte kan kritisera läraren eftersom hen har en pedagogisk utbildning, att bara följa order upplevs som ett enkelt sätt att bibehålla husfriden, ifall det är ett bra förhållande accepterar läraren att skolgångsbiträden kan ha bra och dåliga dagar som påverkar deras arbetsprestation och slutligen upplevs skillnaden i utbildningsnivå som en av de största orsakerna till lärarens upplevda auktoritetsroll. En studie i Storbritannien har visat att upp till 75% av lärare inte har någon fortbildning i hur man samarbetar med skolgångsbiträden (Webster, m.fl., 2010).

2.4 Möjlighet till utbildning

Trots att majoriteten av yrkesverksamma skolgångsbiträden inte har en utbildning som stödjer deras yrke så finns det utbildningar för skolgångsbiträden i Finland.

Vid Axxell i Karis kan man utbilda sig till barnledare, där man får en grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning. Utbildningen riktar sig både till de som redan är i yrkeslivet och vill studera på distans eller genom ett läroavtal samt de som vill börja sin karriär inom småbarnspedagogiken. Vid samma yrkesinstitut kan man även utbilda sig till ungdomsledare, där man får en grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning. Där sker studierna både genom närundervisning och distansundervisning samt praktikperioder. Bägge utbildningar gör en lämpad inför yrket som skolgångsbiträde.

Vid Practicum i Helsingfors finns det möjlighet att utbilda sig till ledare för skolgång och morgon- och eftermiddagsverksamhet. Genom utbildningen får man kunskap i hur man kan assistera och handla barn i olika sociala och pedagogiska situationer.

3. Metod

I detta kapitel presenteras avhandlingens syfte och forskningsfråga. Inledningsvis beskrivs forskningsansatsen och därefter beskrivs val av metod samt en beskrivning av datainsamlingsmetoden samt processen av skapandet av korten. Därefter beskrivs valet av informanter samt bearbetningen av data. Avslutningsvis presenteras de forskningsetiska perspektiven, tillförlitlighet och trovärdighet.

3.1 Syfte och forskningsfråga

Syftet med avhandlingen är att undersöka skolgångsbiträdens syn på sitt eget arbete. Studien bidrar till en ökad förståelse av skolgångsbiträdens egna upplevelser och erfarenheter. Utgående från syftet ställs följande forskningsfråga: hur ser skolgångsbiträden på sitt arbete?

3.2 Narrativ forskningsansats

Denna avhandling använder sig av berättelser och analys av dessa berättelser, avhandlingen består av fem transkriberade intervjuer som presenteras som tre narrativ. Trost (2010) beskriver termen narrativ som en människas egen berättelse. Vidare skriver Trost (2010) att en studie med en narrativ forskningsansats är en studie där berättelser används och där narrativt material analyseras. I denna avhandling är det tre skolgångsbiträdens berättelser som lyfts fram och analyseras.

Eftersom avhandlingens syfte är att lyfta fram personer i en viss yrkesgrupps erfarenheter och syn på sig själv är en narrativ forskningsansats ett naturligt val. Kvale & Brinkmann (2014) skriver att ett flertal forskare inom samhällsvetenskap och humaniora har fastställt att berättelser bidrar till en insikt av tänkandet, handlandet och kännandet. Även Henricson (2017) skriver att narrativ forskning är unik inom det kvalitativa forskningsområdet, eftersom det är berättandet och berättelsen som betonas. Det är upplevelsen och hur den är förstådd av informanterna som är fokuset i den narrativa forskningen och det är med informantens egna ord som forskaren ska

beskriva resultatet (Josselson, 2009). Vidare framhäver Josselson och Lieblich (2003) att det är tack vare de detaljerade berättelserna som informanterna delger som narrativ forskning är möjlig. Den narrativa forskningen skiljer sig från den kvalitativa eftersom den narrativa forskningen försöker nå den personliga och subjektiva kunskapen och inte en generaliserad och subjektiv kunskap (Heikkinen, 2010). För att kunna dra nytta av den narrativa forskningen är det i allmänhet olika former av analyser som kan användas (Johansson, 2005). Den narrativa forskningens starka sida är förmågan att kunna kombinera berättelser, narrativ, med en teoretisk analys (Bold, 2012).

Inom pedagogiken har den narrativa forskningen använts sedan 1990-talet (Heikkinen, 2007). I denna avhandling innebär detta att forskaren samlar in berättelser från fältet, i form av intervjuer, där materialet sedan struktureras för att bli omskrivet till berättelser direkt från fältet (Nylén, 2005). Det är alltså fältet som är i fokus vid narrativ forskning. Calandinin och Connelly (1999) beskriver processen enligt följande; forskaren samlar data från fältet i form av intervjuer, skriftliga berättelser eller observationer. Till följande beskriver forskaren sina fältupplevelser genom att skriva en fälttext, vilken ger forskaren utrymme för personlig tolkning. Fälttexten bearbetas sedan till en slutgiltig forskartext.

Syftet med *korten på bordet* - metoden är att undvika avbrott av forskaren i intervjun. Detta uppfylls genom att ha frågor i form av frågekort och genom att forskaren är tyst under praktiskt taget hela intervjutillfället, det är frågekorten och informanten som styr intervjun under intervjutillfället. Forskaren styr informanternas svar och berättelser genom att ha valt de frågor som ställd under intervjun. Trost (2010) påpekar att en viss styrning är en utgångspunkt för forskaren för att få fram betydelsefull information. Genom att forskaren har en biroll i intervju sammanhanget så uppfylls även kravet som Hedegaard Hansen (2011) beskriver, att fokuset ska ligga på det som framkommer i berättelserna och att citat citeras i enlighet med råmaterialet.

Vid insamling av data vid en narrativ forskningsansats kan olika metoder användas. I denna avhandling används en intervjuform (*korten på bordet*) med audiovisuell inspelning som datainsamlingsmetod. Intervjuerna har också transkriberats. Enligt Johansson (2005) är de mest frekvent använda metoderna intervju, observation, textanalys eller audiovisuell inspelning och transkribering.

Den narrativa forskningsansatsen har precis som andra forskningsansatser för- och nackdelar. En fördel som Kvale och Brinkmann (2014) beskriver är att forskare inte i alla intervjuer får utförliga svar. Inom narrativ forskning kan forskaren då slå ihop ett flertal informanternas svar och genom denna metod få ett sammanhängande svar samtidigt som upprepningar undviks. Det finns även nackdelar med denna metod. Kvale och Brinkmann (2014) nämner att alla aspekter av den mänskliga upplevelsen inte kan få utrymme i berättelsen. För att undvika detta problem har frågor i form av bildkort med ord som stöd använts i denna avhandling (Bilaga 1), där informanten själv får tolka bilderna väldigt fritt. Frågekorten har gjorts så övergripande som möjligt, för att få heltäckande svar. Skolgångsbiträdens syn på sitt arbete och motivation kartläggs ur många olika aspekter. Introduktionsfrågekort (Bilaga 2) har använts, för att få nödvändig bakgrundsinformation om informanterna.

3.3 Datainsamlingsmetod

Som datainsamlingsmetod i denna avhandling har halvstrukturerade intervjuer valts som metod. Intervjuerna är genomförda enligt en modifierad version av "korten på bordet" - metoden, från engelskans *the silent cards* (Österåker 2011).

Det finns ingen obestridd definition på hur en narrativ forskningsansats kan se ut, enligt Bold (2012) och Elliott (2005). Vidare skriver Denscombe (2009) att det inte finns en metod som enhälligt är bättre än en annan, utan det beror på hurdana frågeställningar forskaren har och därmed är det forskaren som bedömer vilken metod som är den mest lämpliga.

Olsson och Sörensen (2011) skriver att den kvalitativa forskningen fokuserar på en nära och öppen relation mellan informanten och forskaren. Vidare påpekas även att den kvalitativa forskningen karaktäriseras av en närhet till problemområdet (Olsson & Sörensen, 2011) med syftet att undersöka innebörden av ett specifikt fenomen, alltså sådant som inte kan mätas med hjälp av experiment (Justesen & Mik-Meyer, 2011).

Inom narrativ forskning är en intervju mellan en forskare och informant den vanligaste datainsamlingsmetoden (Hänninen, 2010). Vanligtvis karaktäriseras en intervju av ett ordutbyte mellan två parter, där intervjuarens roll är att förbereda intervjusituationen. Traditionellt ställer intervjuaren frågor till den valda informanten, dokumenterar dem på valt sätt (Justesen & Mik-Mayer, 2011). I denna avhandling har intervjuaren en mindre roll och frågorna ställs med hjälp av bildkort. Detta för att informanterna ostört och fritt ska få besvara frågorna.

Eftersom fokuset i denna avhandling ligger på skolgångsbiträdens upplevelser och erfarenheter i samband med sitt arbete så tar denna avhandling ansats i kvalitativ forskning. Syftet med denna avhandling är att undersöka fenomen som inte kan mätas med experiment eller baseras på tidigare teorier, som Justesen och Mik-Meyer (2011) beskriver som kännetecknande för kvantitativ forskning.

Metoden *korten på bordet* kan i sin ursprungliga form på vissa sätt likställas vid en djupintervju, men den modifierade versionen som används i denna avhandling har jag valt att likställa med en semistrukturerad intervju. Trost (2010) beskriver termen djupintervju som en form av intervju där forskaren undersöker hur informanten tänker och känner, vad informantens kännedom om ämnet är och informantens synsätt på ämnet i fråga. Syftet med en djupintervju är att informanten ska få dela med sig av sina erfarenheter och uppfattningar, för att forskaren ska få ta del av informantens synvinkel på saken (Denscombe, 2009). I denna studie utfördes även en pilotintervju efter att frågekorten färdigställts, för att säkerställa att de uppfyller avhandlingens syfte.

Valet att modifiera ”korten på bordet” – metoden grundar sig i bland annat Trost (2010) som påpekar att forskaren till en viss mån bör styra intervjun, för att uppfylla forskningens syfte. Därför gjordes valet att använda både bilder och ord för att skapa frågekorten, så att forskningens syfte uppfylls samtidigt som informanterna har en viss frihet att tolka frågorna på sitt eget sätt.

De halvstrukturerade intervjuerna har jag valt att genomföra i enlighet med en modifierad version av metoden ”korten på bordet” eller *the silent cards*. Denna metod har utvecklats av Österåker (2011) och bygger på idén att deltagarna i studien ska

fungera som informanter istället för respondenter, med lite påverkan från forskaren. Även Henricson (2017, s. 206) poängterar att det är berättandet och berättelsen som ligger i fokus vid en narrativ forskningsansats, vilket metoden understöder. Trost (2010) påpekar att det är viktigt att forskaren inte avbryter eller styr berättelsen under intervjutillfället.

Som forskare är det min främsta uppgift att inte förvränga resultaten som blivit insamlade. Österåkers (2011) metod "korten på bordet" bygger bland annat på att försöka undvika detta. Metoden utgår från att forskaren bestämmer vad informanten ska prata om inom det bestämde ämnet, medan informanten bestämmer vad hen själv säger om ämnet (Österåker, 2011).

För att använda metoden "korten på bordet" på bästa sätt har Österåker (2011) delat in intervjutekniken i tre skeden. Det första skedet är utnyttjande av förförståelse. Då forskaren är intresserad av ett ämne och ska fördjupa sig krävs det att forskaren utnyttjar sin egen förförståelse samt läser relevant litteratur för att på bästa sätt förstå sig på ämnet.

Det andra skedet är skapande av korten. Med hjälp av förarbetet forskaren har gjort i det inledande skedet kan korten skapas. Enligt Österåker (2011) kan korten utformas med hjälp av både bild och text, men helst endast ett ord per kort. Detta eftersom Österåker (2011) förespråkar användningen av bilder, för att informanten friare kan tolka bilder. Det är i detta skede denna studies modifierade metod avviker mest från den ursprungliga metoden. Fokus på text är större i denna studie, för att säkerställa att studiens syfte uppnås.

Enligt Österåker (2011) är det tredje skedet, användandet av korten, det avgörande skedet i processen. Fastän metoden på engelska kallas *the silent cards* så kan forskaren inte vara tyst under hela intervjutillfället. Först måste forskaren underrätta informanten om undersökningen varför just hen är inbjuden till att delta, hur intervjutillfället kommer att gå till och på vilket sätt korten kommer att användas. Det är nu man som forskare får veta ifall korten hen skapat ger information som kan tillämpas i undersökningen. Österåker (2011) påpekar dock att forskaren ska vara varsam med vilken information om undersökningen som delges informanten, eftersom forskaren

inte vill påverka informanten eller resultatet av intervjun. Forskaren bör exempelvis inte berätta om vad hen förväntas erhålla av forskningen eller vilka svar informanten förväntas ge.

Metoden "korten på bordet" har en stor fördel enligt Österåker (2011), risken för att forskaren ska påverka informantens berättande är liten. Korten öppnar upp möjligheten till unika svar, eftersom varje informant tolkar korten och bilderna på dem på olika sätt. Detta gör att resultatet blir mera tillförlitligt.

3.3.1 Skapandet av korten

Jag skapade korten med hjälp av applikationen Widgit Online. Widgit Online (2019) är en applikation som används i en webbläsare. Med Widgit Online kan material i form av bildstöd skapas, med fokus på att skapa olika symboldokument. Med symboldokument menas exempelvis sociala berättelser, information, recept eller instruktioner. Användningsområdet för Widgit Online (2019) är mycket brett, men används för tillfället av lärare och familjer med barn med funktionsvariation. Syftet med Widgit Online (2019) är att stödja inlärning med hjälp av symboler och konkretisering, även för dem som inte ännu har ett lässpråk. Symbolerna kan också användas för att beskriva känslor eller behov, vilket inte alltid är enkelt för till exempel barn med funktionsvariation. Sidan kan också användas för att skapa mer inkluderande informativa skyltar eller instruktioner. På grund av symbolerna i Widgit Online är enkla och tydliga valdes dessa för att användas i denna studie. Eftersom symbolerna är skapade för att vara inkluderande passade detta ihop med metodens syfte, att forskaren ska ha ett litet deltagande i intervjutillfället, bilderna ska få tala för sig själva.

Jag valde att använda mig av både symboler och text när jag skapade frågekorten, för att frågorna ska vara så tydliga att informanten enkelt kan svara på frågan, men så öppna så det finns utrymme för tolkning hos informanten. Eftersom Österåker (2011) förespråkar att man som intervjuare ska leda in informanten på rätt ämne men att informanten själv ska få välja vad som sägs om ämnet. Vidare påpekar Österåker (2011) vikten av att det ska finnas utrymme för informanten att själv tolka frågekorten.

För att sedan kunna skapa korten har jag använt mig av de tre stegen Österåker (2011) beskriver. Det första steget är att använda sig av sina egna förkunskaper, läsa litteratur, prata med människor som har kunskap inom ämnet och att sedan göra en ordlista på basen av min förkunskap inom ämnet i kombination med ord jag anser korrelerar denna studies syfte. Eftersom jag jobbar och har jobbat med skolgångsbiträden, använder jag mina förkunskaper vid skapandet av korten. Vid skapandet av ordlistan behöver ingen annan än du själv förstå kopplingen mellan ämnet och ordlistan (Österåker, 2011). Ordlistan som skapats för denna avhandling ser ut enligt följande:

Tabell 1. Skolgångsbiträdets arbete

Elever	Känslor	Motivation	Känsla av att lyckas
Viktig	Betydelse	Påverka	Utveckla
Glädje	Stress	Betydelsefullt	Roligt
Erkännande	Kollegor	Intresse	

Denna ordlista ska vara ett råmaterial för avhandlingens frågekort. Syftet med denna ordlista är att försöka skriva abstrakta ord, som skapar olika möjligheter för vilka vägar informanternas berättelser kan gå (Österåker, 2011). Utöver frågekorten skapades även introduktionskort, som används för att informanten ska presentera sig själv och ange bakgrundsinformation som kan vara av betydelse för forskningen.

Steg två, enligt Österåker (2011), är att hitta så många bilder som möjligt för orden du kommer att använda, eftersom en bild säger mer än tusen ord. Vid skapandet av korten kan man använda sig av endast bilder, endast ord eller en blandning av båda. Som tidigare nämnt har jag valt att använda mig av både bilder med ett eller två ord till varje bild för denna intervju. Österåker (2011) nämner även att det kan vara en god idé att använda någon som bollplank innan den riktiga intervjun, för att se ifall de bilder och ord man som intervjuare valt tolkas på ett sätt som är nyttiga för ens forskningssyfte.

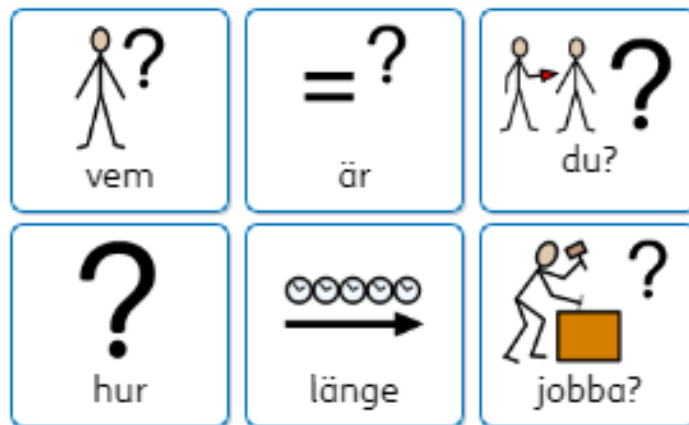

Bild 1 – exempel på introduktionskort.

Bild 2 – exempel på frågekort.

I bild 1 kan vi se exempel introduktionskort, där informanten fritt får berätta om sig själv och hur länge hen har jobbat. Den första raden, där det frågas *vem är du* är en ganska öppen fråga, som lämnar tolkningsutrymme för informanten. Eftersom informanten innan intervjun har blivit informerad om vad forskningen handlar om berättar de troligen om sig själva med avstamp i deras arbetsliv. Detta kunde även konstateras under pilotintervjun.

I bild 2 kan vi se exempel på frågekort, där informanten får fundera kring arbetet i samband med frågorna. Frågorna har fokus på informantens arbetsliv, men på basen av pilotintervjun kunde känslor tolkas på flera olika sätt. Informanten under

pilotintervjun funderade exempelvis kring både sina egna känslor och elevernas känslor.

Steg tre är att slutligen använda korten. Här påpekar Österåker (2011, s. 581) att fastän metoden på engelska heter *the silent cards* (fri översättning: de tysta korten) kan man som intervjuare ändå inte vara tyst under hela intervjutillfället. För att kunna börja intervjun måste intervjuaren först berätta för informanterna varför de har blivit utvalda, vad det förväntas av dem och hur korten borde fungera (Österåker, 2011, s. 581). Här bör intervjuaren ändå vara försiktig med vad de säger, eftersom man inte vill påverka svaren som informanterna delger, det kan ändå visa sig lönsamt att berätta lite om sin egen forskning eftersom informanterna då kan känna sig mera avslappnade och mer beredda på att dela med sig av sina berättelser (Österåker, 2011, s. 581).

3.4 Val av informanter

Informanter till denna undersökning arbetar i grundskolor (F-9) i Södra Finland. Enligt Nyberg och Tidström (2012) är det av större betydelse att hitta de rätta informanterna än att hitta ett stort antal informanter. Vidare är det även viktigt att informanter väljs så att resultatdelen av avhandlingen innehåller tillräckligt information, så trovärdiga slutsatser kan dras (Nyberg & Tidström, 2012).

Informanterna har tillfrågats på basen av intresse och tillgänglighet. Eftersom en bra intervjuperson är en människa som är samarbetsvillig, motiverad, kunnig på det aktuella forskningsområdet och skicklig på att uttrycka sig, enligt Kvale och Brinkmann (2014). Därför var det välmotiverat att välja de informanter som visade ett genuint intresse eftersom de är de mest lämpade. Inledningsvis mättes intresset genom en konversation om studien tillsammans med informanterna, för att kontrollera deras intresse att diskutera forskningsområdet. Efter inledande diskussion verkade alla informanter motiverade att vidare ge sina synpunkter på forskningsområdet. Vidare påpekar Kvale och Brinkmann (2014) att det ändå inte finns en felfri intervjuperson och att en lämplig informant inte är en lämplig informant i all kontext.

Eftersom det inte finns något facit på hur många informanter en undersökning bör ha, ska man som forskare överväga antalet intervjuer utifrån forskningens syfte (Nyberg & Tidström, 2012). Kvale och Brinkmann (2009) påpekar att man med hjälp av intervjuerna bör uppnå forskningens syfte och antalet informanter ska väljas utgående från detta. En avhandlings informanter bör besitta både kunskap om och erfarenhet av det särskilda område avhandlingen har som ändamål att undersöka (Henricson & Billhult, 2012).

Innan arbetet med de egentliga intervjuerna påbörjades utfördes en pilotintervju med ett skolgångsbiträde. Syftet med detta var att se hur de frågor jag utformat tolkades, blev avhandlingens forskningsfråga besvarad genom frågorna, var frågorna tillräckligt täckande eller var det för många dubletter? Efter den inledande provintervju valde jag att ta bort en fråga som visade sig avvika från avhandlingens syfte avsevärt.

Sju stycken skolgångsbiträden blev tillfrågade att delta i intervjun, varav fem svarade jakande. Namnen på de olika informanterna fick jag via kontakter på mitt nuvarande jobb, och via de tre första intervjuerna blev jag vidare tipsad om skolgångsbiträden som kunde vara intresserade av att delta i en intervju. En av de tillfrågade återkom aldrig med ett svar och en annan tackade nej till att delta i intervjun. Informanterna blev tillfrågade via e-post och vidare korrespondens skedde via e-post eller sms. Kriterierna för informanterna var att de skulle jobba som ett skolgångsbiträde i en svensk grundskola och ha minst ett års arbetserfarenhet, vilket alla informanter uppfyller.

Samtliga informanter är kvinnor som främst har jobbat inom pedagogiken i olika skolstadier. En av informanterna har en utbildning som kvalificerar henne som eftisledare och skolgångsbiträde, en annan har påbörjat en högskoleutbildning som inte berör hennes nuvarande yrke som skolgångsbiträde, en tredje har en högskoleexamen som inte heller berör hennes nuvarande yrke som skolgångsbiträde. Resterande informanter har ingen tidigare utbildning. Informanterna har mellan ett och ett halvt års erfarenhet till 10 års erfarenhet som skolgångsbiträden.

3.5 Bearbetning av analys och data

Inför intervjutillfället gav varje informant på förhand sitt godkännande till att intervjuerna skulle bandas. Intervjuerna tog plats i ett tomt klassrum i respektive skolbyggnad. Till varje intervju var cirka en timme reserverad, eftersom det på basen av pilotintervjun torde vara tillräcklig tid för informanten att besvara frågorna utan att känna press eller stress. Intervjutillfället påbörjades genom att forskningen och forskningens syfte presenterades för informanten, för att informantens ska ha en tydlig bild för vilket syfte det insamlade materialet ska användas för. Eventuella frågor besvarades och tillstånd att spela in intervjun med hjälp av en smarttelefon efterfrågades. Intervjun inleddes med hjälp av introduktionskorten (Bilaga 2), de användes även som exempel för informanten till hur intervjun skulle genomföras. Efter introduktionen presenterades frågekorten (Bilaga 1) en och en, där informanten gavs utrymme att i lugn och ro besvara samtliga frågekort och fritt associera kring frågekorten.

När intervjuerna var genomförda transkriberades de. Enligt Denscombe (2016) bör intervjuerna transkriberas för att forskaren lättare ska kunna bearbeta och analysera dem, samt skriva dem som berättelser. Gillham (2008) beskriver transkribering som att omvandla en intervju från tal till skrift.

Enligt Trost (2010) är det upp till forskaren att avgöra vilken analysmetod som används efter intervjutillfället. Denna studie har en narrativ forskningsansats, med korten på bordet som kan jämföras med en djupintervju, och därmed används narrativ analys. Narrativ analys innebär att informanternas intervjuer presenteras med ord och berättelserna formas på basis av intervjuerna (Denscombe, 2016).

Vid transkribering av intervjuerna bör intervjuerna skrivas ner så gott som ord för ord, enligt Gillham (2008) kan ändå småord som inte har någon relevans lämnas bort. Kvale och Brinkmann (2014) påpekar å andra sidan att det inte existerar en allmän regel för hur precist transkriberingen ska efterlikna den muntliga intervjun. Vid transkribering har ord som "hmm", "liksom" och "typ" alltså lämnats bort, men annars har intervjuerna blivit nedskrivna ordagrant i råmaterialet. Vid redovisning av

intervjuerna, i form av berättelser, har ändå talspråk och dialekt skrivits om till standardsvenska. Dels för att texten ska förstås av en bred publik och dels för att informanternas identitet inte ska avslöjas genom deras talspråk.

Enligt Denscombe (2016) ska en narrativ analys inbegripa vissa saker. Studien bör ha ett specifikt syfte och bör på något vis involvera människor och innehållet i studien bör även ha en anknytning till människor (Denscombe, 2016). Syftet med narrativa analyser är att forskaren ska kunna analysera informanternas inre värld är uppbyggd och hur informanter framställer den sociala världen, enligt Denscombe (2016). Denna studie har som syfte att lyfta fram hur skolgångsbiträden ser på sitt arbete, det är alltså deras personliga syn på deras yrkesliv som lyfts fram. Detta gör att denna studie har ett specifikt syfte, som involverar människor, något Denscombe (2016) listade som essentiellt i en narrativ analys.

Råmaterialet i form av fem intervjuer resulterade i tre berättelser. Detta beslut gjordes för att berättelserna inte skulle bli repetitiva, eftersom tre av berättelserna hade stora likheter. Berättelserna har utformats för att läsaren enkelt ska få en överskådlig bild över hur skolgångsbiträdena har svarat i intervjuerna. Narrativen är bearbetade på basen av råmaterialet av de transkriberade intervjuerna. Med hjälp av analysmetoden delperspektiv med fokus på innehåll lyftes de för avhandlingen väsentliga delarna fram i form av berättelser. Med hjälp av citat lyfts informanternas synpunkter fram på ett tydligare sätt. Med citat blir narrativen mera verklighetstroga och adekvat med intervjutillfället.

Råmaterialet var grunden till resultaten i denna avhandling. Efter att intervjuerna transkriberades lästes råmaterialet igenom ett flertal gånger för att hitta mönster i narrativen. Då mönster uppdagats printades råmaterialen ut och de olika mönstren kategoriserades enligt färger med hjälp av en överstrykningspenna. På detta sätt strukturerades resultatredovisningen. Resultaten analyserades med hjälp av delperspektiv med fokus på innehåll.

På grund av likheten i tre av intervjuerna har dessa sammanfattats till en, medan de två resterande presenteras som sådana. De tre intervjuerna som bearbetades till en helhet

hade alla liktydiga mönster i sina narrativ. För att forskningen ska vara så överskådlig som möjlig och ej repetitiv gjordes valet att förena dessa tre berättelser till en helhet.

3.6 Reliabilitet, validitet och etik

Reliabilitet, validitet och etik är grundpelare i all forskning. Nedan kommer orden att definieras och vidare kommer det att motiveras varför denna avhandling uppfyller god reliabilitet, validitet och etik.

Reliabilitet handlar i grund och botten om hur tillförlitlig en studie är, ifall studien får enhälliga resultat då dylika mätinstrument används likformigt, reliabilitet innebär hur trovärdig en studie är (Olsson & Sörensen, 2011). Inom kvalitativ forskning är detta dock inte lika enkelt att observera som i kvantitativ forskning, inom kvalitativ forskning ser man snarare på hur mycket resultaten kan stå emot slumpens influens (Johansson, 2005).

Med reliabilitet syftar man på forskningsresultatens pålitlighet och kvalitet. Kvale och Birkmann (2014) skriver att man med reliabilitet ofta syftar på ifall forskningen kan reproduceras av andra forskare, vid andra tillfällen. Ifall en eventuell forskning skulle göras flera gånger, skulle detta påvisa en hög reliabilitet (Larsen, Kärnekull, & Kärnekull, 2009). Studiens reliabilitet påverkas i hög grad av forskaren, hur forskaren ställer frågor och på vilket sätt intervjutillfället är uppgjort, enligt Larsen m.fl. (2009). Vidare skriver Larsen m.fl. (2009) att forskarens inflytande på informanten till hög grad påverka vad som sägs under intervjutillfället, och därmed påverka studiens reliabilitet. För att försäkra mig om att mitt inflytande som forskare är litet, är frågorna utarbetade innan intervjusituationen i form av bildkort med stödord under bilderna. Under själva intervjun sade jag som forskare nästan ingenting alls, endast ifall jag ville att informanten skulle förtydliga någonting ställde jag följdfrågor. Detta för att mitt inflytande skulle påverka informanternas svar så lite som möjligt, medan jag fortfarande styr ämnet genom att ha gjort frågekorten.

Validitet beskrivs av Alvehus (2013) som synonymt med giltighet. Vid god validitet mäter mätinstrumentet det avsedda för den relevanta forskningen (Alvehus, 2013).

Validitet beskrivs som ett komplext uttryck i forskningssammanhang, men essensen är ändå att frågor i kvalitativ forskning ska mäta det som forskaren avser att det ska mäta (Bell, 2016).

För att uppnå en hög validitet skriver Larsen m.fl. (2009) att det är viktigt att bibehålla en flexibilitet under hela processen. Validitet handlar om studiens betydelse och relevans. Frågeställningen bör ha ett tydligt samband med det insamlade materialet. Att försäkra sig om att intervjuerna kontinuerligt följer syftet för studien är väsentligt. Granskning av forskningens validitet bör kontinuerligt ske genom hela forskningsprocessen.

God *etik* är essentiellt i all forskning. Vid god etik skyddas deltagarnas rättigheter och värde (Henricson, 2017). Till god etik hör även samtycke av deltagarna, konfidentialitet av forskaren och korrekt rapportering av forskaren (Alvesson, 2011).

För att bibehålla informanternas identiteter, har noggranna personbeskrivningar och platsbeskrivningar uteblivit för att informanten inte ska kunna identifieras. Eftersom det till god forskningsetik hör att trygga studiens deltagares rättigheter och grundläggande värde (Henricson, 2017). Detta har gjorts för att följa god forskningsetik, som Henricson (2017) beskriver som etiska överväganden under hela skrivandeprocessen.

Eftersom det är varje forskares och studerandes skyldighet att upprätthålla en god forskningsetik har etiska avväganden gjorts även i denna studie. Nyberg (2012) skriver att forskningen bör synliggöra en så sanningsenlig bild som möjligt av det som undersöks i studien. Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström (2013) skriver att oärlighet och ohederlighet ej får framträda i samband med forskningen eftersom det leder till falska eller förvrängda resultat inom sagda forskning. Det är varje forskares skyldighet att vara grundlig i sina slutsatser samt göra en omsorgsfull redovisning av resultaten. Forskarens åsikt har heller inte påverkat resultaten som presenteras (Eriksson Barajas m.fl., 2013).

Olsson och Sörensen (2011) listar fyra saker som seriös forskning bör uppfylla, vilka är: samtyckeskravet, informationskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet.

För att följa samtyckeskravet frågades informanterna ifall de ville delta eller ej. Ingen av informanterna var minderåriga och får därmed själva bestämma ifall de deltar. Olsson och Sörensen (2011) påpekar att det endast är informanterna som kan ge samtycke till att delta. För att informanterna ska känna till vad de tackar ja till bör informationskravet uppfyllas. Olsson och Sörensen skriver att informanterna bör bli informerade om vad studien har för syfte, vilken intervjumetod som används och ifall det finns andra moment i studien. Forskaren har sedan en skyldighet att uppfylla konfidentialitetskravet och se till att ingen utomstående kommer åt de uppgifter de delgett forskaren (Olsson & Sörensen, 2011). För att forskaren ska uppfylla nyttjandekravet är det hens uppgift att se till så materialet inte används i annat syfte eller vid annat tillfälle än i studien (Olsson & Sörensen, 2011).

Denna studie har uppfyllt dessa krav genom åtgärder av forskaren. För att följa samtyckeskravet tillfrågades alla informanter utan att pressa dem. Samtliga informanter var myndiga och kunde därmed bestämma själva ifall de ville delta eller ej. Informationskravet uppfylldes genom att informanterna fick information om forskningen och metoden innan de tackade ja till intervjun. En mera grundlig genomgång av studien gick också igenom vid själva intervjutillfället. Konfidentialitetskravet uppfylldes genom att informanternas intervjuer sparades på ett utrymme oåtkomligt för andra. Nyttjandekravet uppfylldes slutligen genom att efter råmaterialet blev transkriberat och resultaten blev skrivna, så raderas både råmaterialet och intervjuerna, för att säkerställa att informanternas identiteter förblir anonyma.

4 Resultatredovisning

I detta avsnitt summeras fem intervjuer till tre narrativ. Baserat på råmaterialet presenteras informanternas erfarenheter i form av tre berättelser. Majas berättelse är baserad på tre skolgångsbiträdens intervjuer, som har sammanställts på grund av deras likhet till varandra. Annika och Petras berättelser är baserade på ett skolgångsbiträdes berättelse var. Denna studie har en tudelad resultatredovisning, den andra delen av resultaten presenteras i kapitel 6.

4.1 Petras berättelse

Petra har en bred arbetsbakgrund och har nu jobbat sex år som skolgångsbiträde. Då hon talar om sitt arbete så är det först det positiva hon vill lyfta fram. När hon behandlas jämlikt på arbetsplatsen känner hon sig motiverad att arbeta. Petra berättar att det känns viktigt att hon blir respekterad och tas i beaktande när beslut görs. Att hennes åsikter hörs och behandlas jämställt med annan personal anser Petra är en av de viktigaste faktorerna till att hon ska trivas på sin arbetsplats.

På Petras förra arbetsplats hade hon väldigt låg arbetsmotivation, vilket främst berodde på att hon upplevde sina dagar som väldigt enformiga. Eleven hon då arbetade med hade ett stort stödbehov och hon kände inte att hon blev utmanad så hon kunde utvecklas. Petra berättar att det inte nödvändigtvis är yrket i sig som är tråkigt, hon upplever snarare att den största skillnaden ligger i arbetsplatsen, arbetsuppgifterna och hur delaktig hon kände sig i dagliga ärenden och beslut. En annan orsak till att Petra upplever att hon orkar bra med arbetet är att det inte är fysiskt tungt, som många andra arbeten kan vara. Arbetstiderna upplever hon även som lagom.

De flesta dagar känner Petra att hon har lyckats, inte med allting men alltid med någonting. Hon går oftast hem vid gott mod och hon går gärna till arbetet. Petra påpekar dock att hon anser att det är viktigare att eleverna känner att de har lyckats med någonting och gärna går till skolan, än att hon gör det.

“Elevernas känslor är sist och slutligen viktigare än det vad de lär sig” tycker Petra. Hon påpekar att hon som skolgångsbiträde ofta har tid att fokusera på annat än det pedagogiska med eleverna, än vad till exempel en lärare hinner. Särskilt då hon jobbar med elever med inlärningsvårigheter anser hon att ifall de känner sig glada och nöjda med sig själva, är det större chans att de också kan känna att de har lyckats med någonting i skolan. Det är inte vitsorden som borde vara i fokus för elever med funktionsvariation eller inlärningsvårigheter, utan att de ska känna att de lyckas med saker, upplever Petra. Då tror hon att deras framtid kommer att vara bättre, eftersom ingen gynnas av elever som varje dag kommer till skolan och upplever en rad av misslyckanden.

Petra upplever att hennes arbete är viktigt och av stor betydelse. Med tanke på framtiden kan det knappast finnas något viktigare arbete än att satsa på barn och unga, tycker Petra. Hon tror också hennes egen ålderdom blir trevligare, ifall eleverna är lyckliga och har en bra självkänsla. Det är ju trots allt de som kommer ta hand om oss i framtiden, berättar Petra.

Något som är tacksamt är att hon ofta får direkt feedback av eleverna, och hon kan lita på att de talar sanning, berättar Petra. Att få feedback av kollegor är viktigt men realiteten är att det inte händer ofta konstaterar Petra. Därför är det skönt att kunna lita på att få den direkta feedbacken av eleverna, som ofta kommer ganska spontant. Petra upplever även att det är motiverande att i stunden få feedback och kanske få reda på att det hon har gjort har varit bra och betydelsefullt. Att få bekräftelse är viktigt för Petra, för att orka. Att känna att det hon gör, eller inte gör, har konsekvenser och får betydelse med tiden får henne att fortsätta orka arbeta.

Skolmiljön är en väldigt intelligent och inspirerande miljö, förklarar Petra. Att bara befinna sig i till exempel ett lärarrum kan kännas motiverande. Petra upplever att det är en stimulerande arbetsmiljö. Hon upplever, att vid diskussioner med andra skolgångsbiträden, att det är svårt att hitta motivationen att inte gå över där ribban är lägst. Att faktiskt satsa på sitt arbete kan i sig vara väldigt motiverande, men att hitta motivationen till att göra det känns ofta svårt, berättar Petra.

Då Petra vidare funderar kring vad som motiverar henne, nämner hon att lönen verkligen inte är en motiverande faktor. "Den är så dålig som den bara kan vara" säger hon. Hon anser att det egentligen är ganska fruktansvärda arbetsförhållanden de har som skolgångsbiträden. Trots en fastanställning är de ändå tillåtna eller arbetslösa under sommarlovet, och varje vår känns sommaren som ett stort stressmoment. Eftersom lönen är låg, har inte någon en chans att spara pengar under året och sedan klara sig 10 veckor utan lön berättar Petra engagerat. Hon funderar kring varför det inte ordnas på något annat sätt, då det finns många yrkesgrupper som har brist på anställda, särskilt över sommaren.

Avslutningsvis funderar Petra kring den låga statusen skolgångsbiträdets som yrke har. Hon erfarenhet är att det ofta är unga som anställs som skolgångsbiträden, vilket inte behöver vara en dålig sak i sig menar hon, men då Petra själv har flera utbildningar och erfarenheter i bagaget känns det ganska omotiverande. Ifall vem som helst kan söka eller få jobbet, hur ska hon då orka känna sig motiverad och känna en stolthet kring arbetet? Petra berättar att detta stundvis kan få henne att känna att hon inte är värd så mycket, då hon i princip kan bytas ut till vem som helst.

Ifall lönerna skulle höjas och det skulle finnas något slags krav på utbildning, tror Petra att detta skulle höja yrkets status. Ifall arbetsgivaren skulle anordna en fortbildning eller ifall det skulle finnas krav på en kort pedagogisk utbildning så skulle jobbet få högre status. Petra tror även detta skulle leda till att motivationen skulle höjas bland skolgångsbiträden överlag.

4.2 Annikas berättelse

Annika har arbetat som skolgångsbiträde i ungefär ett år. Hon upplever att en stor del av hennes jag för tillfället definieras av arbetet som skolgångsbiträde. Men hon känner även att det här inte är det jobb hon kommer att arbeta med resten av sitt liv. "Allt har sin tid och jag känner nu att tiden för det här arbetet börjar vara slut" berättar Annika.

En orsak till att Annika inte känner att hon skulle kunna arbeta som skolgångsbiträde resten av livet är den dåliga lönen. För tillfället är Annikas livssituation sådan att hon

klaras sig bra med lönen hon får. Annika konstaterar dock att det knappast kommer kännas som att lönen räcker till för henne i många år till, speciellt ifall hennes livssituation förändras på något vis. Hon tror att jobbets negativa status påverkas på ett negativt sätt av de arbetsuppgifter som hör till. Jämför man en lärares och ett skolgångsbiträdes arbetsuppgifter är de väldigt olika, där skolgångsbiträdet har mera praktiska arbetsuppgifter vilket ibland kan associeras med lågstatusyrken.

Annika berättar att hon upplever att det ibland är svårt att det är svårt att inte låta barnens känslor påverka sina egna känslor. "Barnen har så mycket känslor och de visar dem ganska starkt" berättar hon. Annika anser att det hör till hennes arbetsuppgift att bemöta eleverna på ett neutralt sätt, är det ofta svårt att inte låta sig påverkas av deras känslor och reagera på dem. Ifall en elev hon arbetar med har en dålig dag, leder det ofta till att Annika också har en dålig dag. Annika upplever att hon borde bli bättre på att tillåta sig själv att ta ett steg tillbaka och inte ta åt sig så mycket. Det positiva med Annikas arbetsuppgift är att hon upplever att hon har mer tid att prata med eleverna, om deras känslor. Det finns även tid till att bearbeta dem tillsammans, vilket läraren sällan hinner göra. Annika upplever att detta är en meningsfull del av hennes arbete.

Annika känner att hon lyckas varje dag, men att det är mycket beroende på arbetssituationen. Vilka elever och hurudan klass hon arbetar i just den dagen. Men oberoende av arbetssituationen, upplever Annika att hon gör någonting bra för någon elev varje dag, vilket hon upplever vara viktigt. Hon upplever att hon väldigt sällan går hem och känner sig missnöjd med sin prestation den dagen eller som att hon fullständigt har misslyckats med någonting.

Annika påpekar att det inte alltid är självklart med en tydlig bekräftelse på att det hon har gjort är bra, varken av elever eller kollegor. Särskilt när det kommer till eleverna behöver hon ofta söka efter bekräftelsen själv. "Bekräftelse kan betyda många saker, att man kommer till jobbet och en elev blir glad då hen ser en, det är en slags bekräftelse i sig" berättar Annika. Då hon jämför med andra arbeten hon haft tycker Annika att arbeta som skolgångsbiträde är väldigt givande, just för att feedbacken är omedelbar vid elevarbete. Annika anser att hon genast ser ifall hon har lyckats eller

misslyckats med någonting, hon ser det direkt på elevens ansikten eller på deras kroppsspråk.

En av de största motiverande faktorerna för Annika, som redan nämnts, är eleverna. Hon säger att hon genuint tycker om alla elever, i alla fall på någon nivå. "Det känns som ett privilegium att få vara med i deras vardag och vara en del av deras livspussel" säger Annika. Detta gör att hon också gärna går till arbetet varje dag, det känns aldrig tungt. Ibland kan faktorer i hennes privatliv påverka hennes ork, men hon påpekar att det aldrig är själva arbetet som skulle göra att hon inte vill gå till arbetet.

Något som å andra sidan känns motigt för Annika är att gå på lektioner där eleverna är inkluderade. I sin egen klass känner hon att de arbetar som ett team, men då det är en lektion med en annan grupp och en annan lärare, kan hon ibland känna sig onödig. För Annika är det verkligen viktigt att känna sig delaktig och behövd, för att hon ska vara motiverad till att arbeta.

Annika berättar att hon i början av sin karriär hade ett väldigt stort behov av att varje dag utvecklas på arbetet. Hon funderade ständigt på hur hon bäst kan hjälpa till i klassen och hur hon på bästa sätt hjälper barnen. Nuförtiden tänker hon inte på det lika konstant, delvis på grund av att hon upplever att hon som handledare inte har så mycket makt. För Annika känns det ofta som att assistent är den bästa benämningen på va hon gör. Då hon väl får axla ett visst ansvar upplever hon att det inte förväntas av henne att utvecklas i takt med det ansvar hon får, vilket Annika berättar kan vara omotiverande. Eftersom Annika har specifika timmar i veckan hon ska jobba, går de timmarna åt till lektioner och till att hjälpa eleverna. Hon upplever att det under arbetsdagen inte finns utrymme för henne att utvecklas, utan det förväntas att hon ska göra det på egen tid, vilket hon inte känner är en realitet varken för henne, eller hennes kollegor.

Något hon uppskattar hos lärare är när de gör henne delaktiga i planeringsprocessen. Under skoldagarna upplever hon att får sin åsikt hörd. Men det som ändå känns snopet, berättar Annika, är att skolgångsbiträden sen ändå aldrig är med på till exempel föräldramöten. "Fast man tänker att, nåjo jag är ju egentligen kanske mest med den här eleven, kanske det inte var något viktigt sen ändå..." berättar Annika.

Det Annika avslutningsvis påpekar är skönt med arbetet är att inte behöva ta med sig något hem. Varken psykiskt eller rent fysiskt. Hon tror att skolgångsbiträden har lättare att "stänga av" än vad till exempel en lärare har. Skolloven ser hon som ett plus i kanten med detta arbete, trots att somrarna också kan vara ett stressmoment för henne, på grund av avsaknaden av lön.

4.3 Majas berättelse

Maja har jobbat i över fem år som skolgångsbiträde och tycker om sitt jobb i det stora hela. Hon har en utbildning som tangerar det yrke som skolgångsbiträde hon för tillfället har. Ibland kan barnens känslor påverka även hennes känslor, och hon måste tänka på att aktivt lämna kvar känslorna hon fick på arbetet, på arbetet.

Majoriteten av dagarna känner Maja att hon lyckas med någonting, och hon tycker om sina elever. Hon tror att det är en bidragande faktor till att dagarna blir trevliga. "Alla mina elever är bra människor" berättar Maja. Då eleverna har dåliga dagar, kan det kännas motiverande ifall hon når dem på något plan. Men mest frustrerad blir hon då hon upplever att hon inte kan nå eleverna. "Fast hur jag än försöker, så lyckas ingenting. Då blir jag väldigt frustrerad och ibland besviken på mig själv" beskriver Maja. Ibland kan Maja tycka att det är lite motigt att gå till arbetet, men väl där känns det alltid bra, eller åtminstone okej.

När det kommer till motivation upplever Maja att hon oftast är motiverad att arbeta. Att lära sig något nytt, som kan hjälpa till vid elevarbetet ser hon som särskilt sporrande. Att kunna lära ut nya saker, på ett nytt sätt, och på så vis hjälpa eleverna är roligt. Särskilt då Maja upplever att det hon gör för eleverna har en positiv effekt på deras inläring eller känsloliv.

Något som Maja å andra sidan upplever som väldigt omotiverande, är lönen. "Ibland då jag tänker på det, känns det som att ingen visar uppskattning för det jag gör för eleverna" berättar hon.

Då vissa dagar känns jobbigare än andra, upplever Maja att hon får ett stort stöd av sina kollegor. Att få prata ut och bolla idéer upplever hon som en stor avlastning och kollegorna fungerar som ett väldigt bra bollplank. En av de viktigaste sakerna i hennes arbete är att hon och hennes kollegor fungerar som ett lag och tillsammans arbetar mot samma mål.

Maja upplever att hennes jobb har betydelse, men det kan stundvis vara väldigt frustrerande. "Då man ser att en elev behöver hjälp och man försöker föra det framåt och inget händer är det jobbigt" berättar hon. Maja syftar på ifall eleven har det jobbigt hemma, eller ifall en elev verkar vara i behov av psykisk hjälp. Vidare berättar hon att det kan exempelvis ta stopp vid socialen eller hänga upp sig vid någon administrativ detalj. Då känner sig Maja väldigt hjälplös.

Att få känna att hon kan påverka de beslut som görs på sin arbetsplats upplever Maja att hon får göra. "Det känns som min åsikt genuint tas i beaktande" berättar Maja. Dock är inte detta en sak som varit självklar för henne. På andra arbetsplatser har hennes roll känts mycket mindre, trots att Maja har haft samma arbetsbeteckning, och hon trivs bättre på sin nuvarande arbetsplats till stor del på grund av detta.

Något hon även anser vara en viktig del av arbetet är att utveckla sig själv. Genom arbetet har hon möjlighet att delta i olika skolningar, vilket Maja uppskattar väldigt mycket. Också att läsa litteratur som är aktuell, till exempel för en elev eller någon annan situation i skolan, upplever hon som värdefullt.

Det Maja till sist vill lyfta fram är att hon upplever det som guld värt att få vara en del av barnens vardag. Att se dem göra framsteg i skolan eller att se dem klara av att göra något självständigt som de länge övat på tillsammans upplever hon vara väldigt givande. Maja understryker även att det är viktigt att komma ihåg att bemöta varje elev som en individ, för då upplever hon själv att hon gör sitt arbete på bästa sätt.

5 Analys av berättelserna

I detta avsnitt analyseras de tre narrativen. Utgående från avhandlingens syfte analyseras berättelserna och forskningsfrågan besvaras.

5.1 Kategorisering

Vid analys av råmaterialet var det tre kategorier som konsekvent dök upp i respektive berättelse. De tre kategorierna som tydligast framkom, och som jag har valt att lyfta fram i detta kapitel har jag valt att benämna som *en lågavlönad del av teamet*, *skolgångsbiträdet finns till för eleverna* samt *hur skolgångsbiträden hittar sin arbetsmotivation*.

En lågavlönad del av teamet syftar på de sociala kontakter som hör ihop med ett skolgångsbiträdes arbete. Här lyfts samarbetet med kollegorna fram hur de påverkar skolgångsbiträdets syn på sitt arbete.

Skolgångsbiträdet finns till för eleverna syftar på de band som skolgångsbiträdena upplever att de har med eleverna. Alla narrativ lyfte fram hur viktigt det var för dem att se eleverna utvecklas och att det var en viktig faktor i deras arbete.

Hur skolgångsbiträden hittar sin arbetsmotivation analyserar vilka faktorer som påverkar skolgångsbiträdenas arbetsmotivation. Jakten på att finna motivation var en röd tråd genom samtliga berättelser.

5.2 En lågavlönad del av teamet

I alla narrativen lyfte informanterna fram betydelsen av goda kollegor. De fungerar som ett stöd för varandra och ett sätt att avlasta sig under skoldagen. Att bära på oro för eleverna själv är inte hållbart i längden och därför finns det ett behov av att ha en kollega som fungerar som ett bollplank, så det psykiska välmåendet bibehålls.

I två av narrativen lyfts det även fram att ens kollegor, och hur de bemöter en, har en stor inverkan på hur väl informanterna trivs på sin arbetsplats. Ifall informanterna känner att de blir hörda och sedda av sina kollegor finns det ett starkt samband med hur väl de trivs på sin arbetsplats. Att bli förbisedd som en kollega av lägre rang på grund av brist på utbildning är något som påverkar informanterna mentalt.

I ett av narrativen påpekade informanten att hen i efterhand har tänkt att hen antagligen inte skulle orka arbeta kvar på sin förra arbetsplats under en längre tid. Hen är tacksam för att ha fått byta arbetsplats, eftersom hen ansåg att kollegorna inte ansåg att de synpunkter och åsikter hen lyfte fram var relevanta. I samtliga narrativ kan ett samband ses, ifall skolgångsbiträdet kände sig som en del av teamet var de mer motiverade att utföra sina arbetsuppgifter.

Ifall skolgångsbiträden deltar i en lektion som stöd för en elev som är inkluderad i en grupp eleven vanligtvis inte befinner sig i känner sig skolgångsbiträdet inte lika bekväm i sin arbetsuppgift. Eftersom skolgångsbiträdet ofta är obekant med läraren i inklusionsgruppen och eftersom de inte har byggt upp en känsla av att vara ett team, så förstärks känslorna av att vara en kollega av lägre rang.

Ifall samarbetet och en öppen dialog mellan lärare och skolgångsbiträde är välfungerande, leder det till att skolgångsbitrådets självförtroende stärks och viljan att utföra sina arbetsuppgifter väl förstärks. Ifall skolgångsbiträdet har en tydlig bild av vad hen ska göra under sin arbetsdag, och arbetsrollerna med läraren och andra kollegor är tydligt definierade löper arbetet bättre.

Något som alla narrativ lyfter fram, vid ett eller flera tillfällen, är den undermåliga lönen. Alla informanter anser att den låga lönen är en stor nackdel. En av informanterna betonar dock att i hens livssituation så är lönen inte ett problem, men hen kan föreställa sig att det i framtiden skulle vara en orsak till att hen skulle byta yrke. En annan informant hypotiserar att ifall lönen för skolgångsbiträden skulle vara högre skulle jobbet status höjas som ett resultat av detta, fastän inga andra ändringar i arbetsbilden skulle ske. Att ses som en kollega av lägre rang påpekar två av narrativen som en stor belastning. Ifall informanterna inte upplever att deras åsikt är efterfrågad, känner de sig också som personer av lägre värde på arbetsplatsen.

5.3 Skolgångsbiträdet finns till för eleverna

Det största fokuset i alla tre narrativ var tveklöst eleverna, elevkontakten och arbetet med eleverna. Det lyfts fram flera gånger, i alla tre narrativ, att den största glädjen på arbetet är att jobba tillsammans med eleverna. Informanterna beskriver det som en guldkant i deras vardag och som ett privilegium. Särskilt då en utveckling hos eleverna sker tack vare det arbete eleven och skolgångsbiträdet har gjort tillsammans, blir jobbet betydelsefullt, eftersom informanterna ser att de arbete de har gjort gynnar eleverna. Eftersom jobbet som skolgångsbiträde i huvudsak går ut på att finnas där för eleverna, är det positivt att detta genomsyrar skolgångsbiträdenas narrativ. Detta visar även på att samtliga informanter har en genuin strävan till att hjälpa elever och att de tycker om sitt yrke.

Arbetet med eleverna lyfts fram som både positivt och negativt, men den positiva sidan övervinner den negativa. Ifall informanterna upplever att de inte kan nå fram till en elev känns arbetet frustrerande. Också elevernas negativa känslor påverkar skolgångsbiträdena negativt, lyfter samtliga narrativ fram. Ett problemområde inom yrket är att känslorna som dyker upp under arbetsdagen även följer med hem. Men, det som får informanterna att fortsätta kämpa för eleverna är då de får se dem lyckas. När en utveckling hos eleverna sker så kan skolgångsbiträdena se en produkt av sitt arbete, vilket sporrar dem till att fortsätta kämpa trots att det stundvis känns motigt med envisa elever. Två av narrativen lyfter fram att de är tacksamma och glada för att få vara en del av elevernas livspussel. Detta tyder på att informanterna ser sig själva som en betydande del av elevernas liv.

Två av narrativen uppmärksammar att det är viktigt att finnas till som extra vuxna i klassen. De upplever att läraren sällan har tid för annat än det pedagogiska arbetet, och då upplever informanterna att det är viktigt att finnas där som en mera informell vuxen för eleverna. Vid tillfällen där de jobbar individuellt med eleverna har de mera tid att bearbeta barnens känslor, vilket samtliga informanter anser vara en viktig del av deras arbete. Ett av narrativen anser att barnens känslor är en högre prioritet än betygen, och att det därför det är viktigt att det finns andra vuxna i klassen än läraren.

Skolgångsbiträdena berättar att de sällan blir besvikna på eleverna, utan på sig själva för att de inte har lyckats differentiera en uppgift så att eleverna har möjlighet att prestera på sin egen nivå. Ifall ingenting de gör hjälper, upplever samtliga informanter en frustration över att de inte har hittat rätt sätt att hjälpa den specifika eleven. Ifall en elev är på särskilt dåligt humör en dag, och skolgångsbiträdet tar med sig de känslorna som uppkommit i skolan hem, känner de att det är på deras ansvar att handskas med känslorna och lägger ingen skuld på eleven som framkallat känslorna. Ett av narrativen belyser även faktumet att det hör till deras yrkesroll att bibehålla en viss neutralitet vid bemötandet av elever, vilket stundvis upplevs vara svårt.

5.4 Hur skolgångsbiträden hittar sin arbetsmotivation

För att bibehålla motivationen lyfter alla tre narrativ fram vikten av att känna sig viktiga och behövda av kollegor och elever. Att känna att de får lyckas i sitt arbete med eleverna är väsentligt. Ifall informanterna känner att de inte kommer bra överens med kollegorna kan detta leda till att jobbet känns tröttsamt och händelsefattigt.

Vid lektionsplanering och genomgångar av viktig information tillsammans med läraren uppskattar informanterna att vara och känna sig delaktiga i besluten som görs. Som tidigare beskrivits är känslan av att vara delaktig och att ens åsikter värdesätts mycket viktigt för samtliga skolgångsbiträden. Ifall de inte känner att det de gör är av betydelse, varför skulle de då fortsättningsvis orka satsa på att göra ett gott arbete?

Ett av narrativen lyfter fram att hen anser att man som skolgångsbiträde måste söka efter bekräftelsen och motivationen på egen hand. Informanten menar att bekräftelse inte är något som hen annars får. Men eftersom eleverna ofta reagerar genuint och direkt på ens handlingar, kan skolgångsbiträdet i stunden se ifall hen lyckats med någonting och på det sättet få feedback på ens arbete. Informanterna menar att det är motivation i sig, att se att eleverna drar nytta av det arbete de gör.

Ett av narrativen lyfter fram att hen inte anser att jobbet i sig någon gång är tråkigt eller icke motiverande. De enda gångerna hen har upplevt jobbet som tråkigt är ifall

eleven hen har arbetat med har en sådan funktionsvariation som gör att dagarna är mycket enformiga. Variation under arbetsdagarna är viktigt för skolgångsbiträden för att orka bibehålla motivationen.

Två av narrativen lyfter även fram bristen av utbildning. Ifall det hos ett skolgångsbiträde finns en vilja att utveckla sig själv och utbilda sig, är detta inte alltid en självklarhet. Ett av narrativen betonade att det känns som att det förväntas att de ska göra det på sin egen fritid, medan det känns som att det på ett mera naturligt sätt ingår i lärarens yrkesroll. I ett av narrativen utlyses en obligatorisk utbildning för skolgångsbiträden, bland annat för att höja på yrkets status. En längtan efter att höja lönen och yrkets status är något som genomsyrar alla narrativ. Det kan upplevas som en stor motstridighet, eftersom samtliga anser att deras jobb är betydelsefullt medan samhället samtidigt skär bort mera av resurser i form av skolgångsbiträden.

En av informanterna anser att hen har enkelt att koppla bort från jobbet då hon är klar med skoldagen. En annan informant upplever å andra sidan att elevernas humör och känslor ofta följer med hem, och att hen aktivt måste koppla bort dem.

Ingen av informanterna finner det jobbigt att gå till arbetet. Ett narrativ lyfter fram att det kan kännas kämpigt ifall hen upplever att det är flera saker på hemmafronten som bör göras. Med andra ord finns det flera saker som relativt enkelt kan rubba skolgångsbiträdens motivationsnivå och ork. Baserat på narrativen är det viktigt att flera saker fungerar som det ska, för att skolgångsbiträden ska trivas på sin arbetsplats.

6 Diskussion

I detta kapitel diskuteras avhandlingens metod och resultat. Det inledande kapitlet diskuterar studiens metod och studiens genomförande. Det efterföljande avsnittet diskuterar studiens resultat med avstamp i tidigare forskning som presenterats i avhandlingens teoridel. Avslutningsvis ges förslag på fortsatt forskning och avhandlingens resultat sammanfattas.

6.1 Metoddiskussion

Syftet med denna avhandling är att undersöka skolgångsbiträdens individuella upplevelser av sitt arbete. Målet är att lyfta fram skolgångsbiträdenas tankar ur deras perspektiv, utan inblandning av annan skolpersonals synpunkter. Eftersom jag som blivande speciallärare i framtiden kommer samarbeta med skolgångsbiträden anser jag att det är viktigt att även deras åsikter blir hörda. Så att samarbetet mellan speciallärare och skolgångsbiträden i framtiden kan förbättras och utvecklas.

Denna avhandling är av kvalitativt slag, och med kvalitativ forskning vill man undersöka ett specifikt fenomen och dess innebörd (Justesen & Mik-Meyer, 2011). Detta stämmer väl överens med denna avhandling, eftersom det är just skolgångsbiträdens upplevelser man vill analysera.

I metodkapitlet likställdes datainsamlingsmetoden ”korten på bordet” till viss del med en djupintervju. I efterhand är det dock diskutabelt hur djupa intervjuerna egentligen var. ”Korten på bordet” – metoden kunde ha använts i sin ursprungliga form, med öppnare frågor som skulle ha gett bredare svar. Rädslan för att studiens syfte inte skulle ha uppnåtts fanns dock, vilket ledde till detta val, att modifiera metoden till mera strukturerade frågor.

I djupintervjuer kan både ostrukturerade och halvstrukturerade frågor användas (Johansson, 2005), målet med studiens frågekort var att de skulle likställas med en

halvstrukturerad djupintervju. Med motiveringen att studien syfte skulle uppnås samtidigt som frågorna skulle lämna rum för fri tolkning av skolgångsbiträdena, så att studien skulle få mera djup. I efterhand kunde ändå en mera ostrukturerad intervju ha genomförts, med endast bilder utan text som frågekort för informanterna, för att ytterligare fördjupa råmaterialet och därmed forskningsresultatet.

Denna avhandlings forskningsansats är av narrativt slag, och den vanligaste datainsamlingsmetoden när det kommer till narrativa forskningsansatser är intervjuer (Johansson, 2005). I enlighet med riktlinjer för narrativ forskning, har forskaren friheten att slå ihop flera intervjuer till en sammanhängande intervju (Kvale & Brinkmann, 2014). Eftersom tre av intervjuerna var enhetliga kändes det som ett självklart val att slå ihop dem, för att undvika att avhandlingens resultatredovisning blir repetitiv och längre än nödvändigt. Som helhet anser jag att narrativen uppnår avhandlingens syfte, men hur djupa narrativen sist och slutligen blev är som tidigare nämnt, diskutabelt. Antalet forskningsfrågor kunde ha breddats eller avhandlingens val av datainsamlingsmetod, intervjuform, kunde ha korrigerats. Men detta är inte heller en garanti för att narrativen skulle få mera djup.

Johansson (2005) påpekar även att informanterna själv konstruerar livet i sin berättelse, och bygger upp narrativet i den form de känner att är relevant för studiens syfte. Detta kan påverka resultaten av studien, eftersom samtliga informanter hade en viss kännedom om avhandlingens tema och syfte.

Denna avhandling har använt sig av delperspektiv med fokus på innehåll för att analysera narrativen (Johansson, 2005). Utifrån denna metod kategoriserades resultatkapitlet i tre delar med rubrikerna: *en lågavlönad del av teamet, skolgångsbiträdet finns till för eleverna* samt *hur skolgångsbiträden hittar sin arbetsmotivation*. Jag anser att dessa rubriceringar beskriver det narrativen lyft fram väl och ger en struktur åt resultatkapitlet. Inledningsvis var resultatkapitlet indelat i flera kategorier med mindre stycken, men detta valdes bort eftersom resultatet då kändes spretigt. Den nuvarande kategoriseringen känns överskådlig och är i linje med avhandlingens syfte och forskningsfråga.

Sammanfattningsvis är jag ändå nöjd med forskningens reliabilitet, validitet och etik. Reliabiliteten syftar på hur tillförlitlig forskningen är (Olsson & Sörensen, 2011), vilket jag anser att denna studie är, också på basen av vad som hittats i tidigare forskning kan detta konstateras. Fastän datainsamlingsmetoden i efterhand kunde ha ändrats, är jag ändå nöjd med att forskarens, min, inblandning i intervjuerna hölls till ett minimum, vilket också leder till god reliabilitet. Faktumet att intervjuerna därtill har transkriberats och därefter noggrant analyserats höjer på reliabiliteten.

Även god validitet har uppnåtts, eftersom studiens resultat besvarar avhandlingen syfte och forskningsfråga. God forskningsetik har uppnåtts, eftersom informanternas personuppgifter och intervjusvar har behandlats konfidentiellt. Att datainsamlingen, transkriberingen och presentation av resultat har gjorts under ett lopp av fyra månader betyder att jag har haft god tid på mig att behandla och bearbeta råmaterialet, vilket förstärker resultatets trovärdighet.

6.2 Resultatdiskussion

Avhandlingens resultat är inte i sig generaliserbara, utan de representerar individuella skolgångsbiträdens syn på sitt arbete. Deras specifika narrativ lyfts fram, med fokus på kvalitet framför kvantitet.

I denna studie framkommer det att kollegor och deras bemötande har en stor inverkan på hur väl ett skolgångsbiträde trivs på sin arbetsplats. Att känna sig underskattad på sin arbetsplats leder hos skolgångsbiträden till bristande motivation (Brown & Stanton-Chapman, 2014).

Vidare framkommer det i denna studie att samarbetet, eller brist på samarbete, med läraren visat sig ha en stor betydelse. Ifall läraren och skolgångsbiträdet inte är en fungerande sammansättning kan det i kombination med olika filosofiska synsätt med läraren leda till ett icke fungerande samarbete (Appl, 2006). Ifall läraren och skolgångsbiträdet har olika pedagogiska utgångslägen påverkar det även vilken roll skolgångsbiträdet åtar sig i klassrummet (Keating & O'Connor, 2012). Att

skolgångsbiträdena känner sig delaktiga i arbetslaget var viktigt för deras trivsel på arbetsplatsen.

Skolgångsbiträdena ser eleverna som den viktigaste och mest glädjefyllda del av sitt arbete, och de anser att det är deras jobb att först och främst finnas där för eleverna. I tidigare forskning nämns det också att skolgångsbiträden anser att deras främsta jobb är att finnas där för elever med behov av stöd (Butt & Lowe, 2012). Det lyfts även fram att det är viktigt med tydliga direktiv av läraren, så att skolgångsbiträdena vet vad som förväntas (Egilson & Traustadottir, 2009).

Att finnas till som en extra vuxen i klassen, som inte ständigt fokuserar på det pedagogiska upplever skolgångsbiträdena som ett av sina syften i klassrummet. Att de upplever detta som ett viktigt syfte är intressant, eftersom det i linje med tidigare forskning kan tyda på att de inte upplever sig ha tillräckligt stor pedagogisk kunskap (Martin & Alborz, 2014) och därför anser att deras betydelse finns annanstans. Att ta sig tid att prata med eleven och bearbetar elevernas känslor, se barnet framom en elev med vitsord framkommer i denna studie. Även Lane, Carter och Sisco (2012) listar detta som ett viktigt delmoment i skolgångsbiträdens arbetsroll.

I studien framkommer det att skolgångsbiträden finner motivation i att se eleverna lyckas. Detta ter sig vara en stor del av ett skolgångsbiträdes arbete, eftersom skolgångsbiträden ofta jobbar en och en med eleverna (Martin & Alborz, 2014) eller i små grupper (Webster & Blatchford, 2013).

Trots att tidigare forskning lyfter fram att skolgångsbiträden anser att de spenderar sin tid med alla sorters elever, både elever med behov av stöd samt normalbegåvade elever (Howard & Ford, 2007; Liston, Nevin & Malian, 2009), lyfts detta inte alls fram i denna studie. Detta resultat kan tolkas som att skolgångsbiträden ser alla elever som en del av sitt arbete, och inte känner att de jobbar specifikt med en typ av elever. Dock upplevde en av informanterna det som tungt att arbeta endast med en elev med stora behov av stöd, vilket tyder på att variation i arbetet är viktigt.

Att skolgångsbiträden har en undermålig lön har lyfts fram ett flertal gånger i denna avhandling. I narrativen lyfter skolgångsbiträdena själva att de önskar lönen var högre, eftersom de inte känner att deras hårda arbete uppskattas. Lönen är en orsak till att en del av informanterna känner att de skulle vilja byta arbete i något skede. I tidigare forskning lyfter även Patterson (2006) fram lönen som ett problem i skolgångsbiträdenas arbetsbild, eftersom den dåliga lönen leder till att de känner sig underskattade.

Skolgångsbiträdena själv uppmärksammar problematiken kring deras bristande utbildning. Eftersom de stundvis kan känna sig som kollegor av lägre rang, påpekar de att arbetets status inte höjs ifall det inte finns krav på utbildning. Detta resultat kan ses som upplyftande, eftersom det verkar finnas en vilja hos skolgångsbiträden att ha en viss utbildning.

6.3 Slutsatser

Denna avhandling undersöker skolgångsbiträdens individuella upplevelser av deras arbete.

Vikten av goda kollegor nämns ett flertal gånger i denna avhandling. Betydelsen av ett gott samarbete mellan lärare och skolgångsbiträden är av största vikt för att arbetet i klassrummet ska vara smidigt och effektivt. I tidigare forskning har det även konstaterats att i välfungerande team med skolgångsbiträden och lärare är alla parter flexibla, kommunicerar väl samt har tydliga indelningar i sina roller (Devecchi & Rouse, 2010). För att skolgångsbiträden ska ha ork att arbeta är detta ett samarbete som måste vara välfungerande.

Jobbets status anses vara lågt, vilket också inverkar på skolgångsbiträdenas motivationsnivå. Den låga lönen är ett faktum som både lyfts fram i narrativen samt i tidigare forskning (Brown & Stanton-Chapman, 2014). Detta faktum leder också till att kollegor, och samhället, ser jobbet som skolgångsbiträde som ett lågstatusyrke.

Personligen upplever jag efter att ha bearbetat resultaten av denna avhandling att det tydligt framkommit vikten av att se och höra sina kollegor och inte fokusera på huruvida de har en pedagogisk utbildning. Som speciallärare ska man ta i beaktande alla sorters barn och det gäller även kollegor. Fastän det inte alltid framkommer i ens arbetsbeskrivning som speciallärare, så visar denna avhandling på att vi även måste lära oss att motivera de skolgångsbiträden vi arbetar med. Eftersom vårt mål som speciallärare är att ha en välfungerande och effektiv undervisning, måste vi tydligt kommunicera dessa mål med de skolgångsbiträden vi arbetar med också. Att ta med skolgångsbiträdens åsikter och synpunkter i olika beslutfattningsprocesser har på basen av denna avhandling visat sig vara viktigt. Som speciallärare är det av stor betydelse att ta med hela det team man arbetar med i klassrummet, så att alla är motiverade att arbeta med samma mål i sikte.

Utifrån avhandlingens resultat kan det även konstateras att skolgångsbiträden verkar tycka om sitt arbete och uppskattar den tid de har med eleverna. Att eleverna är ett av deras största fokus ser jag som en positiv sak, eftersom de trots allt är anställda för att stödja eleverna i deras lärande. Något som dock bör tas i beaktande är att de skolgångsbiträden som blivit intervjuade för denna avhandling alla har varit positivt inställda till sitt arbete och verkar vara motiverade att göra sina arbetsuppgifter. Som en av informanterna nämnde anställs ofta unga personer till detta arbete, och deras motiv kan vara att ha ett lätt arbete med lättförtjänta pengar som de kan använda för att finansiera en ohälsosam livsstil. Alla brinner inte för detta jobb, vilket även är en anledning till att yrket delvis har en låg status.

6.4 Förslag på fortsatt forskning

Majoriteten av tidigare forskning fokuserar på samarbetet mellan lärare och skolgångshandledare (Giangreco, Doyle & Suter, 2014). Denna studie är mera riktad på skolgångsbiträdenas åsikter och berättelser, men även samarbetet med lärarna kommer fram i denna avhandling. Jag anser att det skulle vara viktigt att i forskning belysa skolgångsbiträdenas åsikter och synpunkter, och på det sättet utveckla deras

arbetsroll. Eftersom antalet skolgångsbiträden konstant växer (Giangreco, Doyle & Suter, 2014) och eftersom deras yrkesroll i många fall verkar vara lite oklar (Sharma & Salend, 2016; Egilson & Traustadottir, 2009).

Att vidare se på skillnader i skolgångsbiträden med eller utan en pedagogisk utbildning skulle även vara av intresse. Med tanke på att en av informanterna önskade högre status åt yrket genom ett utbildningskrav. Forskning kring skolgångsbiträden med utbildning tyder på en positiv inställning till detta (Němec, Šimáčková - Laurenčíková, Hájková & Strnadová, 2015; Martin & Alborz, 2014), och det kunde därmed vidare utvecklas.

Litteraturförteckning

- Alvehus, J. (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. Stockholm: Liber.
- Angelides, P., Constantinou, C., & Leigh, J. (2009). *The role of paraprofessionals in developing inclusive education in Cyprus*. European Journal of Special Needs Education, Vol. 24(1), 75–89. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/08856250802596741>
- Appl, D. (2006). *First-year early childhood special education teachers and their assistants: "Teaching along with her"*. Teaching Exceptional Children, Vol. 38(6), 34-40. doi: <http://dx.doi.org/10.1177/004005990603800605>
- Axxell. (2020) *Barnledare - Grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning (flerform)*. Hämtat 2020-05-04 från https://www.axxell.fi/barnledare?p_p_auth=dEVAIKKS&p_p_id=49&p_p_life_cycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&49_struts_action=%2Fmy_sites%2Fview&49_groupId=10181&49_privateLayout=false
- Bell, J. (2016). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Bingham, G., Hall-Kenyon, K. M. & Culatta, B. (2010). *Systematic and engaging early literacy: Examining the effects of paraeducator implemented early literacy instruction*. Communication Disorder Quarterly, Vol. 32(1), 38 – 49. doi: <http://dx.doi.org/10.1177/1525740109340796>
- Bold, C. (2012). *Using Narrative in Research*. London: Sage.
- Brown, T. S. & Stanton-Chapman, T. L. (2014). *Experiences of paraprofessionals in US preschool special education and general education classrooms*. Journal of Research in Special Educational Needs. doi: <http://dx.doi.org/10.1111/1471-3802.12095>
- Burgess, H. & Mayes, A. (2009). *An exploration of higher level teaching assistants' perceptions of their training and development in the context of school workforce*

reform. Support for Learning, Vol. 24(1), 19 – 25. doi: 10.1111/j.1467-9604.2009.01393.x

Butt, R. & Lowe, K. (2012). *Teaching assistants and class teachers: Differing perceptions, role confusion and the benefits of skills-based training*. International Journal of Inclusive Education, Vol. 16(2), 207-219. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/13603111003739678>

Cameron, D. (2013). *An examination of teacher–student interactions in inclusive classrooms: teacher interviews and classroom observations*. Journal of Research in Special Educational Needs, Vol. 14(4). 264 - 273.

Cameron, D. (2014). *An examination of teacher–student interactions in inclusive classrooms: teacher interviews and classroom observations*. Journal of Research in Special Educational Needs, Vol. 14(4), 264–273. doi: <http://dx.doi.org/10.1111/1471-3802.12021>

Carter, E. W., O'Rourke, L., Sisco, L., & Pelsue, D. (2009). *Knowledge, responsibilities, and training needs of paraprofessionals in elementary and secondary schools*. Remedial and Special Education, Vol. 30, 344-359. doi: <http://dx.doi.org/10.1177/0741932508324399>

Cockroft, C., & Atkinson, C. (2015). *Using the Wider Pedagogical Role model to establish learning support assistants' views about facilitators and barriers to effective practice*. Support for Learning, Vol. 30(2), 88-104. doi: <http://dx.doi.org/10.1111/1467-9604.12081>

Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga projekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur

Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken: för småskaliga projekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur

Devecchi, C., Dettori, F., Doveston, M., Sedgwick, P. & Jament, J. (2012). *Inclusive classroom in Italy and England: the role of support teachers and teaching assistants*. European Journal of Special Needs Education, Vol. 27(2), 171-184. <http://dx.doi.org/10.1080/08856257.2011.645587>

- Docherty, R. (2014) *A complete circuit: The role of communication between class teachers and support staff and the planning of effective learning opportunities*. Educational Psychology in Practice: Theory, Research and Practice in Educational Psychology, Vol. 30(2), 181-19. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/02667363.2014.899997>
- Dolva, A., Gustavsson, A., Borell, L., & Hemmingsson, H. (2011) *Facilitating peer interaction – support to children with Down syndrome in mainstream schools*. European Journal of Special Needs Education, Vol. 26(2), 201-213, doi: <http://dx.doi.org/10.1080/08856257.2011.563607>
- Egilson, S.T., & Traustadottir, R. (2009). *Assistance to pupils with physical disabilities in regular schools: Promoting inclusion or creating dependency?* European Journal of Special Needs Education, Vol. 24(1), 21-36. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/08856250802596766>
- Elliott, J. (2005). *Using Narrative in Social Research: qualitative and quantitative approaches*. London: Sage.
- Eriksson Barajas, K., Forsberg, C., & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL. (2020). *Pedagogik och handledning*. Hämtad 2020-02-21 från <https://www.jhl.fi/sv/arbetsliv/yrkesbranscher/pedagogik-och-handledning/>
- Giangreco, M. F. (2013). *Teacher assistant supports in inclusive schools: Research, practices and alternatives*. Australasian Journal of Special Education, Vol. 37(2), 93-106. doi: <http://dx.doi.org/10.1017/jse.2013.1>
- Giangreco, M., Doyle, B., & Suter, J. (2014). "Teacher Assistants in Inclusive Schools." The SAGE Handbook of Special Education, Florian, L. (Red.) 691–702. 2:a upplagan. London: SAGE Publications.

- Giangreco, M. F., Suter, J. C., & Hurley, S. M. (2013). *Revisiting personnel utilization in inclusion-oriented schools*. Journal of Special Education, Vol. 47, 121-132. doi: <http://dx.doi.org/10.1177/0022466911419015>
- Gillham, B. (2008). *Forskningsintervjun. Tekniker och genomförande*. Lund: Studentlitteratur.
- Haycock, D., & Smith, A. (2011). *To assist or not to assist? A study of teachers' views of the roles of learning support assistants in the provision of inclusive physical education in England*. International Journal of Inclusive Education, Vol. 15(8), 835-849. doi:<http://dx.doi.org/10.1080/13603110903452325>
- Hedegaard Hansen, J. (2011). *Narrativ dokumentation: en metod för utveckling av pedagogiskt arbete*. Stockholm: Liber.
- Hemelt, S. & Ladd, H. (2017). *Teaching Assistants and Nonteaching Staff: Do They Improve Student Outcomes?* National Center for Analysis of Longitudinal Data in Education Research. Vol. 169.
- Henricsson, M. (2017). *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad*. Lund: Studentlitteratur.
- Henricsson, M., & Bilhult, A. (2012). Kvalitativ design. I M. Henricsson, (Red.), *Vetenskaplig teori och metod. Från idé till examination inom omvårdnad*. Lund: Studentlitteratur.
- Heikkinen, L.T. (2007). Narratiivinen tutkimus – todellisuus kertomuksena. Ingår i Valli, R. & Aaltola, J. (Red.). *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia 63 aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Heikkinen, H. L. (2010). Narratiivinen tutkimus - todellisuus kertomuksena. I J. Aaltola, & R. Valli, (Red.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtöhohtiin ja analyysimenetelmiin* (s. 143– 159). Juva: WS Bookwell.

- Hänninen, V. (2010). *Narratiivien tutkimuksen käytäntöjä. I J. Aaltola, & R. Valli, (Red.), Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin* (s. 160–178). Juva: WS Bookwell.
- Johansson, A. (2005). *Narrativ teori och metod: med livsberättelsen i fokus*. Lund: Studentlitteratur.
- Josselson, R. (2009). *The Present of the Past: Dialogues With Memory Over Time. Journal of Personality*, Vol. 77(3), 647–668.
- Josselson, R., & Lieblich, A. (2003). A Framework for Narrative Research Proposals in Psychology. I R. Josselson, A. Lieblich, & D. P. McAdams, (Red.), *Up Close and Personal. The Teaching and Learning of Narrative Research* (s. 259–274). Washington, DC: American Psychological Association.
- Justesen, L. & Mik-Meyer, N. (2011). *Kvalitativa metoder: från vetenskapsteori till praktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Keating, S., & O'Connor, U. (2012). *The shifting roles of the special needs assistant in Ireland: A time for change?* *European Journal of Special Needs Education*, Vol. 27(4), 533-544. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/08856257.2012.711960>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Lane, K., Carter, E. & Sisco, L. (2012). *Paraprofessional involvement in self-determination instruction for students with high-incidence disabilities*. *Exceptional Children*, Vol. 78(2), 237-251.
- Larsen, A. K., Kärnekull, B., & Kärnekull, E. (2009). *Metod helt enkelt: En introduktion till samhällsvetenskaplig metod* (1.uppl.). Malmö: Gleerup
- Larsson, L. (2010). Intervjuer. I Ekström, M. & Larsson, L. (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur, ss. 53-86.
- Liston, A., Nevin, A. & Malian, I. (2009). *What do paraprofessionals in inclusive classrooms say about their work? Analysis of national survey data and follow-*

up interviews in California. Teaching Exceptional Children Plus, Vol. 5(5), Article 1.

Martin, T. & Alborz, A. (2014). *Supporting the education of pupils with profound intellectual and multiple disabilities: the views of teaching assistants regarding their own learning and development needs*. British Journal of Special Education, Vol. 41(3), 309-327. doi: 10.1111/1467-8578.12070.

Moore, W. & Hammond, L. (2011). *Using education assistants to help pave the road to literacy: Supporting oral language, letter-sound knowledge and phonemic awareness in the preprimary year*. Australian Journal of Learning Difficulties, Vol. 16(2), 85-110. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/19404151003763029>

Němec, Z., Šimáčková - Laurenčíková, K., Hájková, V. & Strnadová, I. (2015) *'When I need to do something else with the other children, then I can rely on her': teaching assistants working with socially disadvantaged students*.

European Journal of Special Needs Education, Vol. 30(4), 459 – 473. doi: 10.1080/08856257.2015.1035904

Nyberg, R. & Tidström, A. (2012). *Skriv vetenskapliga uppsatser, examensarbeten och avhandlingar*. Lund: Studentlitteratur.

Nylén, U. (2005). *Att presentera kvalitativa data*. Malmö: Lieber

Olsson, H., & Sörensen, S. (2011). *Forskningsprocessen. Kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Stockholm: Liber.

Patterson, K.B. (2006). *Roles and responsibilities of paraprofessionals: In their own words*. TEACHING Exceptional Children Plus, 2(5) Article 1

Radford, J., Blatchford, P., & Webster, R. (2011). *Opening up and closing down: How teachers and TAs manage turn-taking, topic and repair in mathematics lessons*. Learning and Instruction, Vol. 21, 625-635. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.learninstruc.2011.01.004>

Radford, J., Bosanquet, P., Webster, R., Blatchford, P & Rubie-Davies, C. (2014). *Fostering learner independence through heuristic scaffolding: A valuable role*

- for teaching assistants*. International Journal of Educational Research, Vol. 63, 116 – 126.
- Rubie-Davies, C. M., Blatchford, P., Webster, R., Koutsoubou, M., & Bassett, P. (2010). *Enhancing learning? A comparison of teacher and teaching assistant interactions with pupils*. School Effectiveness and School Improvement, Vol. 21, 429-449. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/09243453.2010.512800>
- Sharma, U. & Salend, J. (2016). *Teaching Assistants in Inclusive Classrooms: A Systematic Analysis of the International Research*. Australian Journal of Teacher Education, Vol. 41(8). doi: <http://dx.doi.org/10.14221/ajte.2016v41n8.7>
- Sharples, J., Blatchford, P. & Webster, R. (2016). *Making best use of teaching assistants*. EEF (Education Endowment Foundation). London.
- Starrin, B. (2008). Om distinktionen kvalitativ–kvantitativ i social forskning. I Starrin, B., & Svensson, P-G, (Red.), *Kvalitativ metod och vetenskapsteori* (s. 11–39). Lund: Studentlitteratur.
- Svenska Yle. (2020). *Så tjänar kvinnor och män i olika branscher - se vilken lönenivån är i ditt yrke*. Hämtad 2020-02-21 från <https://svenska.yle.fi/artikel/2018/02/24/sa-tjanar-kvinnor-och-man-i-olika-branscher-se-vilken-lonenivan-ar-i-ditt-yrke>
- Svenska Yle. (2014) *Skolgågsbiträden - mer än bara klassassistenter*. Hämtad 2020-02-23 från <https://svenska.yle.fi/artikel/2014/11/07/skolgangsbitraden-mer-bara-klassassistenter>
- Takala, M. (2007). *The work of classroom assistants in special and mainstream education in Finland*. British Journal of Special Education, Vol. 34(1), 50-57. doi: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1467-8578.2007.00453.x>
- Tompkins, R. H., Ratcliff, N., Jones, C., Vaden, S. M., Hunt, G., & Sheehan, H. C, (2012). *The myth of the foolproof script: Can paraprofessionals effectively improve kindergarten student achievement using a scripted phonics program?* Early Years: An International Journal of Research and Development, Vol. 32(3), 313-323.

Trost, J. (2010). Kvalitativa intervjuer. Lund: Studentlitteratur.

Practicum. (2020) *Ledare för skolgång och morgon- och eftermiddagsverksamhet Helsingfors*. Hämtat 2020-05-04 från <https://practicum.fi/utbildning/yrkesutbildning/sme.html>

Utbildningsstyrelsen. (2020). *Vanliga frågor*. Hämtad 2020-02-21 från <https://www.oph.fi/sv/vanliga-fragor/skolgangsbitradets-befogenheter-och-arbetsbeskrivning-0>

Vadasy, P.F., Sanders, E.A., & Peyton, J.A. (2005). *Contributions of reading practice to firstgrade supplemental tutoring: How text matters*. Journal of Learning Disabilities, Vol. 38, 364- 380. doi: <http://dx.doi.org/10.1177/00222194050380041401>

Webster, R., Blatchford, P., Bassett, P., Brown, P., Martin, C. & Russell, A. (2010). *Double standards and first principles: framing teaching assistant support for pupils with special educational needs*. European Journal of Special Needs Education, Vol. 24(4), 319 - 336.

Webster, R., & Blatchford, P. (2013). *The educational experiences of pupils with a statement for special educational needs in mainstream primary schools: Results from a systematic observation study*. European Journal of Special Needs Education, Vol. 28(4), 463-479. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/08856257.2013.820459>

Webster, R., & Blatchford, P. (2015). *Worlds apart? The nature and quality of the educational experiences of pupils with a statement for special educational needs in mainstream primary schools*. British Educational Research Journal, Vol. 41(2), 324–342.

Webster, R. & De Boer, A. (2019). *Teaching assistants: their role in the inclusion, education and achievement of pupils with special educational needs*. European Journal of Special Needs Education, Vol. 34(3), 404 - 407. doi:10.1080/08856257.2019.1615746

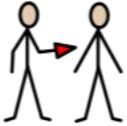

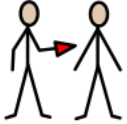

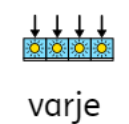

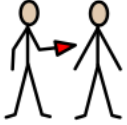

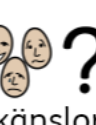
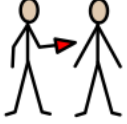

Wheeler, L., Maeng, J., Chiu, J. & Bell, R. (2016). *Do teaching assistants matter? Investigating relationships between teaching assistants and student outcomes in undergraduate science laboratory classes*. Journal of Research in Science Teaching, Vol. 54 (4), 463 – 492. doi: <https://doi-org.ezproxy.vasa.abo.fi/10.1002/tea.21373>

Widgit Symbols. (2019). *Widgit Online*. Hämtad 2020-02-09, från <http://www.widgitonline.com>

Widerberg, K. (2002). Kvalitativ forskning i praktiken. Lund: Studentlitteratur

Österåker, M. (2001). *To put your cards on the table - collection of data through silent interviews*. Journal of Management History, 9, (7), 578-582.

Bilaga 1 Intervjufrågor

 du	 jobb	 känslor	 ?
 du	 lyckas	 varje dag	 ?
 du	 arbeta	 elever	 känslor
 du	 hem	 känslor	 ?

 du	 gå	 till jobb	 gärna
 du	 motiverad	 jobba	 ?
 du	 känner	 gör	 viktigt
 du känner	 jobb	 har	 betydelse

 du känner	 påverka	 jobb	 ?
 du känner	 utveckla	 jobb	 ?
 du känner	 få bekräftelse	 ditt jobb	 ?
 hur	 du	 orka	 jobba?

Bilaga 2 Introduktionskort

 vem	 är	 du?
 hur	 länge	 jobba?
 hur	 gammal	 du?
 har	 du	 utbildning?

